

OBAMA DÖNEMİNDE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NİN KÜBA POLİTİKASI*

Cuba Policy of the United States of America in the Obama Period

*Mehmet Sait DİLEK***

Öz

Dönemin ABD Başkanı Barack Obama, değişim sloganıyla hareket ederek Küba konusunda statükocu dış politikadan, angajman politikasına; negatif diplomasiden, pozitif diplomasiye dönüş için özellikle ikinci döneminde önemli adımlar atmıştır. Küba Devlet Başkanı Raul Castro'nun da bu süreçte olumlu etkisi göz ardı edilemeyecek bir görüntü sunmaktadır. Bu çalışmada; Obama döneminde ABD'nin Küba açılımının nedenleri üzerinde çok faktörlü olarak durulduktan sonra, Washington'un normalleşme kapsamında ortaya koyduğu yol haritası hakkında bilgi verilecektir. Mevcut yol haritası kapsamında hangi stratejik kazanımların sağlandığı ve hangi konularda neden yeterince ilerleme sağlanamadığı bilimsel ilkeler ve materyaller doğrultusunda değerlendirilmeye tabi tutulacaktır.

Anahtar Kelimeler: ABD, Küba, Obama, Statükocu Dış Politika, Angajman Politikası.

Abstract

Former US President, Barack Obama, began taking important steps regarding Cuba. By shifting from a status-quo foreign policy to engagement policy, a change of motto was initiated. The positive effect of the Cuban chief of the state Raul Castro cannot be neglected in this process. In this study, after laying emphasis on the causes of the Obama period Cuban initiative policy, the course of action within the normalisation of Washington's policy will be analysed. Through the current course of action, the strategic achievements and persistent issues will be evaluated in accordance with scientific principles and materials.

Keywords: The USA, Cuba, Obama, Status quoist Foreign Policy, Engagement Policy.

* Makale Geliş Tarihi: 07.12.2018 – Yayına Kabul Tarihi: 11.12.2018

Bu makale, VIII. UİK Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Kongresi'nde (3-6 Mayıs 2018) sunulan sözlü bildirinin gözden geçirilmiş biçimi olup herhangi bir akademik çalışmada basılmamıştır.

** Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, e-posta: mehmentsaitdilek@gmail.com

Küba Açılımlarının Nedenleri

ABD Başkanı Barack Obama'nın ve Küba Devlet Başkanı Raul Castro'nun Pozitif Diplomasiyi Benimsemeleri

Latin Amerika, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) açısından yakın çevre olarak tanımlanabilecek bir coğrafyadır. Bu nedenle de Washington, Latin Amerika'da olan olayları yakından izlemektedir.¹ Barack Obama, henüz Başkan Adayı olduğu 23 Mayıs 2008 tarihinde Florida Eyaleti'nin önemli şehirlerinden Miami'de yaptığı bir konuşmada, Küba'ya yıllardan beri uygulanan izolasyon politikasının başarılı olmadığını ifade ederek Başkan seçildiği takdirde Washington ile Havana arasındaki diplomatik ilişkileri yeniden kurabilmek için Küba lideri Raul Castro'yla görüşmek istediğini açıklamıştır.²

Bu bağlamda Obama, seçim kampanyası esnasında “değişim” kelimesini anahtar bir sözcük olarak kullanma stratejisi izlemiştir. Küba örneğine bakıldığında da Cumhuriyetçi aday McCain, önceki seçimlerde daha büyük bir ağırlık oluşturan Kübalı ilk kuşağa statükocu söylemlerle seslenirken; Obama, demografik ve siyasi değişiklikleri gözetererek Kübalı ikinci kuşağa aşağıdaki sloganlarla seslenmeyi tercih etmiştir: “Küba'ya dönük politikama tek bir kelime kılavuzluk edecek: özgürlük...Tüm Kübalıların özgürlüğüne giden yol Küba'daki siyasi mahkûmlar için adalet, ifade özgürlüğü, özgür basın, örgütlenme özgürlüğüyle başlamalı ve serbest ve adil seçimlere varmalıdır... Birlikte Küba'da özgürlük için ayağa kalkacağız”.³

Obama bu gibi söylemleriyle Küba konusunda inisiyatif alacağını ortaya koymuştur. Neticede 4 Kasım 2008 günü yapılan seçim sonucunda Obama dönemi başlamış ve Küba konusunda atacağı

1 Mehmet Seyfettin Erol, “Yakın Çevrelerde Güç Mücadeleleri Bağlamında Latin Amerika”, Ozan Zengin, der., *Latin Amerika Çalışmayı Bildiriler Kitabı*, LAMER, Ankara 2013, s. 110.

2 Jeff Zeleny, “Obama, in Miami, Calls for Engaging with Cuba”, *The New York Times*, 24 Mayıs 2008, <https://www.nytimes.com/2008/05/24/us/politics/24campaign.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

3 “ABD'nin Küba Politikası Değişt mi?”, *Sol Haber Portalı*, <http://haber.sol.org.tr/bizimamerika/abdinin-kuba-politikasi-degisti-mi-28483>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

adımlar merakla beklenmiştir. Nitekim söz seçimin bakıldığında da Küba diasporasının etkin olduğu Florida Eyaleti'nde Demokratların zafere ulaştığı görülmektedir. Dolayısıyla Başkan Obama'nın değişim sloganına mikro boyutta Florida'dan; makro boyutta ise Amerika Birleşik Devletleri'nden (ABD) olumlu bir cevap verilmiştir.⁴ ABD'de bu gelişmeler yaşanırken Şubat 2008'de Fidel Castro'nun yerine resmen iktidara geçen Küba Devlet Başkanı Raul Castro da Washington'la görüşmeye hazır olduklarını belirtmiştir.⁵

Bu olumlu havanın etkisiyle Amerikalı yetkililerinin küçük ölçekli de olsa somut adımlar atmaya başladığı görülmektedir. Örneğin Demokrat Parti kongre üyelerinden oluşan bir heyet, bir takım diplomatik temaslarda bulunmak üzere 7 Nisan 2009 tarihinde Küba'yı ziyaret etmiştir.⁶ Akabinde Başkan Obama, 13 Nisan 2009 tarihinde, Küba asıllı Amerikalılara, Oğul Bush döneminde uygulanan seyahat ve para transferi kısıtlamalarını kaldırdığını açıklayarak açılım politikasının ilk adımlarını atmıştır.⁷ Bu hamle üzerine Fidel Castro, Obama yönetiminin sadece Küba asıllı Amerikalıların Küba'yı ziyaretlerinde uygulanan kısıtlamaları kaldırılmasını, olumlu fakat yetersiz bir adım olarak değerlendirmiştir.⁸ Küba Devlet Başkanı Raul Castro ise Küba'nın egemenliğinin tanınması halinde ABD'yle her konuyu görüşmeye hazır olduklarını söyleyerek normalleşmeye sıcak baktıklarını bir kez daha ilan etmiştir.⁹

Barışçı adımlara rağmen ABD-Küba ilişkilerini klasik bir çizgiye taşıyacak olumsuzluklar kendini yeniden hissettirmeye başlamıştır.

4 "Election Results 2008", *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/elections/2008/results/president/map.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

5 "Castro: Obama'yla Görüşebiliriz", *Amerika'nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-2008-11-27-voa9-88110322/864560.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

6 "Fidel Castro Amerikalı Kongre Üyeleriyle Görüştü", *Amerika'nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-2009-04-07-voa13-88145547/872534.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

7 "14 Nisan Amerikan Basınından Özetler", *Amerika'nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-2009-04-14-voa7-88147102/872849.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

8 "Castro Obama'nın Açılımlarını Yetersiz Buldu", *Amerika'nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-2009-04-15-voa2-88161272/875311.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

9 "Fidel Castro Amerikalı Kongre Üyeleriyle Görüştü", *Amerika'nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-2009-04-07-voa13-88145547/872534.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Şöyle ki Beyaz Saray'dan 2009 yılının Eylül ayında yapılan açıklamada, ABD Başkanı Obama'nın Küba'ya yönelik Amerikan ambargosunu bir sene daha uzatan karara imza attığı belirtilmiştir. Oysa ki ABD Başkanı Obama, iktidarının ilk aylarında Küba'yla ilişkilere dönük sembolik bir iki adım atması, dünya medyası tarafından "ABD Küba'yla ilişkileri düzeltmek için uğraşılıyor" şeklinde haberleştirilmişti. Ancak söz konusu kararla Obama, diğer eski başkanlar gibi statükocu dış politikadan tam anlamıyla ayrılmadığını ortaya koymuştur. Bu durum Obama dönemi Küba açılımının daha güçlü ve daha hızlı şekillendirilmesine engel olmuştur.¹⁰

Yaklaşık dört yıl süren belirsizlikten sonra tarafların Vatikan'ın arabuluculuğuyla Kanada'da görüşmeye başladıkları öğrenilmiştir. Bu görüşmeler gizli bir şekilde sürerken ABD Başkanı Obama ve Küba Devlet Başkanı Raul Castro, 10 Aralık 2013 tarihinde Nelson Mandela için düzenlenen cenaze töreninin protokolünde el sıkışmış ve dünya kamuoyunda normalleşmeye yönelik samimi çabaların harcandığı algısı oluşmuştur.¹¹

Küba ve ABD arasındaki ilişkilerin değişimi, 17 Aralık 2014 tarihinde iki ülke liderinin eşzamanlı olarak kameraların karşısına geçerek diplomatik ilişkileri kurma kararını açıklamasıyla başlamıştır.¹² Nitekim Küba'da reformist adımlar atan Castro, ABD'yle saygılı bir diyalog oluşturmaya gönüllü olduklarını söylemiştir. Bahse konu olan açıklamada bir gün önce Obama'yla telefonda görüştüğünü açıklayan Castro, Küba Beşlisi'yle, Alan Gross'un serbest bırakılması ve iki ülke arasındaki diplomatik ilişkilerini yeniden kurulması gibi konularda anlaşma sağlandığını duyurmuştur. Bununla birlikte meselenin can alıcı noktasının henüz çözülmediğini de belirten Castro, ABD'nin Küba'ya yönelik

10 "Obama Küba'ya Ablukayı Uzattı", *Sol Haber Portalı*, <http://haber.sol.org.tr/dunyadan/obama-kuba-ya-ablukayi-uzatti-haberi-18114>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

11 "ABD Başkanı Obama ile Küba Devlet Başkanı Castro El Sıkıştı", *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/video/abd-baskani-obama-ile-kuba-devlet-baskani-castro-el-sikisti-85002>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

12 Behlül Özkan, "Obama'nın Küba Ziyareti: Batı Yarıküresinde Değişim", *BİLGESAM*, www.bilgesam.org/incele/2395/-obama-nin-kuba-ziyareti--bati-yarikuresinde-degisim/#.XAD6TGgzZPZ, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

ekonomik ambargosunun bitirilmesi gerektiğini vurgulayarak ikili ilişkilerin geliştirilmesi ve normalleşmenin sağlanabilmesi için ortak adımlar atılmasını önermiştir.¹³

ABD Başkanı Obama ise tarihi konuşmasında ana hatlarıyla aşağıdaki hususlara değinmiştir:¹⁴

“Bugün, ABD, Küba’yla olan ilişkilerinde yeni bir sayfa açmak için tarihi bir adım atıyor. Biz Küba’yla 90 deniz miliyle ayrılıyor olabiliriz; ancak ABD’de yaşayan 2 milyon Kübalı ve Küba’nın daha iyi bir geleceğe ulaşması için benzer umutları taşıyan 11 milyon Kübalıyla birleşiyoruz. ABD’nin on yıllardır izlediği izolasyon politikası; istikrarlı, müreffeh ve demokrat bir Küba’nın ortaya çıkmasını hedefleyen amacımızın gerçekleşmesini başarısızlığa uğratmaktadır. Aynı zamanda Küba’ya karşı uzun süredir izlenen bu politika, ABD’yi bölgesel ve uluslararası ortaklarından uzaklaştırdı. Bugün Küba’yı 1961’de olduğu gibi Castro’lar ve Komünist Parti yönetiyor. Biz sürekli aynı şeyleri yapıp farklı sonuçlar bekleyemeyiz. Küba’yı çöküşe itmek Kübalılara ya da Amerikan çıkarlarına hizmet etmiyor. Biz iyi öğrenilmiş bir deneyimden biliyoruz ki; reformları teşvik etmek ve desteklemek, bir ülkeyi çökmüş bir devlete çevirecek politikalar izlemekten daha iyidir. Biz, bugünkü eylemlerimizle, Küba’yı, Kübalıların politik, sosyal ve ekonomik aktiviteleri üzerindeki gereksiz sınırlandırmaları kaldırarak 11 milyon Kübalının potansiyelini ortaya çıkarmaya çağırıyoruz. Bu ruhla, yardım etmeye çalıştığımız Küba vatandaşlarının üzerindeki yüke, ABD yaptırımlarının da bir ek yapmasına izin veremeyiz. Bugün biz Amerika’daki liderliğimizi yeniliyoruz. Biz

13 Jesper Tvevad, *Cuba, the USA and the EU: Forging Closer Ties, Looking to the Future*, European Parliament, Belgium 2015, s. 5.

14 The White House, *Charting a New Course on Cuba*, <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/12/17/fact-sheet-charting-new-course-cuba>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

bugün, geçmişin demirlerini çözmeyi seçiyoruz. Çünkü bu, daha iyi bir gelecek için, ulusumuzun çıkarları için ve Amerikalılar için de gerekli."

Vatikan'ın Arabuluculuğu ve Kanada'nın Ev Sahipliği

ABD Başkanı Obama, Küba meselesinde statükocu dış politikadan vazgeçmek istediğinden Havana yönetimine ilişkileri normalleştirme önerisinde bulunmuştur. Bu öneriyle birlikte taraflar, 2013 yılının Haziran ayından itibaren Kanada'da gizli diplomasi metodu üzerinden bir dizi toplantı yapmışlardır. Bu süreçte Papa Francis, tarafların sorunlarını çözebilmesi amacıyla arabuluculuk rolünü üstlenmiştir. Obama, Vatikan'ı arabulucu kullanarak Katolik Dünyası'yla ilişkileri daha yakın hale getirmeyi hedeflediği gibi, Latin Amerika'da etkili yumuşak bir güç olan Katolik nüfuzundan faydalanarak makro boyutta bölgede; mikro boyutta ise Küba'da Amerikan algısını pozitifte dönüştürmeyi amaçlamıştır.¹⁵

Vatikan'ın arabulucu olma isteğinin nedenlerine bakıldığında ise tarihsel bir arka planın varlığı dikkat çekmektedir. Şöyle ki; Küba'da 1959'da gerçekleşen iktidar değişikliğinden sonra, Küba Katolik Kilisesi ve Castro rejimi arasında uzun yıllar boyunca gergin ilişkiler yaşanmıştır. Bahsi geçen dönemde, Batista yönetimine destek verdikleri gerekçesiyle 100'ü aşkın Katolik din adamı sürgüne gönderilmiş ve Kilise'nin birçok mülküne el konarak 350'ye yakın Katolik okulu millileştirilmiştir. Ancak Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra Küba, bu konudaki tavrını yumuşatmaya başlamıştır. Papa II. Jean Paul'un 1998 yılındaki ziyaretinden sonra da Castro, Noel'i ulusal tatil olarak ilan etmiş ve toplu dini törenlerin yapılmasına olanak tanımıştır. Nitekim Papa 16. Benediktus'un 2012'de ve Papa Francis'in de 2015'te Küba'yı

¹⁵ Carol Morello-Karen de Young, "Secret U.S.-Cuba Diplomacy Ended in Landmark Deal on Prisoners, Future Ties", *The Washington Post*, 17 Aralık 2014, https://www.washingtonpost.com/world/national-security/secret-diplomacy-with-cuba-ended-in-breakthrough-deal/2014/12/17/c51b3ed8-8614-11e4-a702-fa31ff4ae98e_story.html?utm_term=.d999570e2002, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

ziyaret ederek Vatikan'ın Küba'yla yeniden köprü kurabilmesine ortam hazırladıkları görülmüştür.¹⁶

Havana'da ise Katolik Kilisesi Kardinali Jaime Ortega, hem Vatikan-Küba ilişkilerinin güçlendirilmesinde hem de ABD-Küba arasında arabuluculuğa katkıda bulunan kişilerden biri olmuştur. Bu arabuluculukların da etkisiyle Havana yönetimi, 55 yıl aradan sonra 2014 yılının Ekim ayında ülkede yeni bir Katolik kilisesi inşa edilmesine izin vermiştir.¹⁷

ABD'nin Küba açılımında Vatikan'ın arabuluculuğu konusuna tekrar dönüldüğünde, Vatikan Devlet Sekreterliği'nin 17 Aralık 2014 tarihinde Papa Francis adına yapmış olduğu aşağıdaki açıklama göze çarpmaktadır:¹⁸

"Papa, ABD ve Küba hükümetlerinin, kendi vatandaşlarının çıkarına olan, onlara yakın tarihlerinde sıkıntılar yaşatan bu durumu aşarak aldıkları tarihi diplomatik ilişkileri kurma kararından dolayı güçlü memnuniyet duymaktadır."

Açıklamada, yakın bir zaman önce Papa'nın, aralarında bazı tutukluların durumunun da yer aldığı ortak insani sorunları çözme ve iki ülke arasında yeni bir dönem başlatma çağrısında bulunmak için Barack Obama ve Raul Castro'ya ayrı ayrı mektup gönderdiği de belirtilmiştir.

Vatikan ise 2014 yılının Ekim ayında, her iki ülke heyetlerini de ağırladığını ve taraflar arasında tatmin edici çözüm üretilmesi

16 Tim Padgett, "Church and State: The Role of Religion in Cuba", *Time*, 26 Mart 2012, <http://time.com/3787256/church-and-state-the-role-of-religion-in-cuba/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); "Küba'da 55 yıl sonra ilk kilise" *Agos*, <http://www.agos.com.tr/tr/yazi/8375/kuba-da-55-yil-sonra-ilk-kilise>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); "Papa'dan Tarihi Ziyaret", *Milliyet*, <http://www.milliyet.com.tr/papa-dan-tarihi-ziyaret-ilk-kez-/dunya/detay/2119977/default.htm>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

17 "Küba 55 Yıl Sonra Katolik Kilisesine İzin Verdi", *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kuba-55-yil-sonra-katolik-kilisesine-izin-verdi-27469701>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

18 "ABD ile Küba Arasında Tarihi Yakınlaşma", *Anadolu Ajansı*, <https://aa.com.tr/tr/dunya/abd-ile-kuba-arasinda-tarihi-yakinlasma/91850?amp=1>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

ve hassas konular üzerinde yapıcı bir diyalog kurulması için iyi niyet ortaya konduğunu ifade etmiştir.¹⁹ Zaten liderler de bu tarihi kararın alınmasında arabuluculuk rolü üstlenmesinden dolayı Papa Francis'e kamuoyu önünde teşekkür etme gereği duymuşlardır.²⁰

Küba Diasporasının Etkisi

Obama açılımına zemin hazırlayan en önemli faktörlerden birisi de sayıları iki milyona yaklaşan Küba asıllı Amerikalının ABD'deki varlığıdır.²¹ Şöyle ki Küba asıllı Amerikalıların yoğun olarak yaşadığı Florida Eyaleti, 2008 ve 2012 seçimlerinde başkan adaylarının önemli mücadele alanlarından biri haline gelmiştir. 2008²² ve 2012²³ seçim sonuçlarına daha ayrıntılı bir biçimde bakıldığında, Küba diasporasının etkin olduğu Florida Eyaleti'nde Demokratik Parti'nin zafere ulaştığı görülmektedir. Dolayısıyla Obama'nın değişim sloganı özelde Floridalı seçmenler; genelde ise Amerikan seçmeni tarafından kayda değer bulunmuş ve bu destek, açılım politikasının uygulanabilirliğini kısmi de olsa kolaylaştırmıştır.

ABD Başkanı Obama, Küba politikasını belirlerken; Küba diasporasının beklentilerini de dikkate alan bir yaklaşım sergilemiştir. Bu diasporayı ana hatlarıyla incelediğimizde iki büyük grup ortaya çıkmaktadır. Birinci grup, 1959'da Fidel Castro'nun Küba'da yönetimi ele geçirmesiyle birlikte siyasi görüşleri nedeniyle yargılanmamak için ülkeyi terk edenlerden ve Küba'nın en zengin ailelerine mensup olmalarına rağmen

19 "Papa Küba Açılımından Memnun", *Yeni Şafak*, <https://www.yenisafak.com/dunya/papa-kuba-acilimindan-memnun-2048533>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); Holy See Press Office, *Communiqué of the Secretariat of State*, <https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2014/12/17/0968/02096.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

20 "ABD ile Küba Arasında Tarihi Yakınlaşma", *Anadolu Ajansı*, <https://aa.com.tr/tr/dunya/abd-ile-kuba-arasinda-tarihi-yakinlasma/91850?amp=1>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

21 Jeanne Batalova-Jie Zong, "Cuban Immigrants in the United States", *Migration Policy Institute*, <https://www.migrationpolicy.org/article/cuban-immigrants-united-states>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

22 Florida Eyaletinin sonuçları: %50,9 Demokratlar; %48,4 Cumhuriyetçiler bkz.: "Election Results 2008", *The New York Times*, www.nytimes.com/elections/2008/results/president/map.html, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

23 Florida Eyaletinin Sonuçları: %50 Demokratlar; %49,1 Cumhuriyetçiler bkz.: "Election Results 2012" *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/elections/2012/results/president.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

neredeysse tüm mal varlıklarını Castro rejimine bırakmak zorunda kalanlardan oluşmaktadır. Kendilerini “Sürgünler (Exiles)” olarak tanımlayan bu grubun içerisinde yer alanlar, dünyayı 1959 öncesi dönemin şartlarıyla değerlendirmekte olup; Küba’daki sosyal, kültürel, iktisadi ve siyasi alanda özellikle Raul Castro tarafından gerçekleştirilen reformlara mesafeli yaklaşmışlardır. ABD, Soğuk Savaş dönemi algısında komünist ideolojiyle yönetilen Küba’yı “arka bahçedeki düşman” olarak gördüğünden; buradan kaçanları özgürlük savaşçısı, sürgün veya siyasi mülteci olarak algılamıştır. Bu kişiler, Castro rejimi karşısı görüşlerinin etkisiyle olsa gerek ki özel muamele görerek kısa süre içerisinde Amerikan vatandaşlığına geçmişlerdir. Kübalı Amerikalılar Ulusal Derneği adı altında teşkilatlanan bu grup, ABD’nin Küba politikasında etkili bir pozisyon kazanarak 1992 Küba Demokrasisi, 1996 Küba Özgürlük ve Demokratik Dayanışma Yasaları’nın kabul edilmesinde önemli rol oynamıştır. Bu diaspora, Başkan’ın yanı sıra Kongre’yi de taraf hale getirerek ambargo politikasının somutlaşmasına neden olmuş ve özellikle de Başkan Obama gibi açılımı destekleyen liderlerin üzerlerinde baskı oluşturarak bu konudaki manevra alanını daraltmayı başarmıştır.²⁴

Kübalı Amerikalıların diğer önemli grubunu ise Yeni Kübalılar (New Cubans) oluşturmaktadır. Sovyetler Birliği’nin dağılmasından sonra, özellikle de iktisadi açıdan sorunlar yaşayan Kübalılar, ABD’yi yaşam alanı olarak görüp adı geçen ülkede yeni bir sayfa açmaya karar vermişlerdir. Bu grubun içinde yer alanlar, ilk kuşak sürgünlere göre Küba meselesine daha ılıman baktıklarından ve anavatanlarıyla bağlantılarını koparmadıklarından ABD tarafından kendilerine yeterince kolaylıklar sağlanmamıştır. Bu grup, ABD’nin Küba politikasının oluşumunda sürgünlere göre daha az etkili olmuşa da ekonomik kazanımlarının bir bölümünü Küba’ya göndermeleri nedeniyle iki toplum arasındaki bağların canlı tutulup zaman içerisinde güçlenmesine ve hem Küba’daki ve hem de ABD’deki algıların değişmesine neden olmuştur. Sürgünler her türlü sosyal etkileşimi geri çevirerek tüm

24 İlker Aral Güngör, “Konstrüktivizm Bağlamında ABD’nin Küba Politikası”, Sibel Turan-Nergiz Özkural Köroğlu, der., *Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kuramları ve Sorunlarına Temel Yaklaşımlar*, Transnational Press, London 2017, s. 245-246.

ilişkilerin sonlandırılmasına dayanan yalnızlaştırma politikasını savunurken; Yeni Kübalılar ise diyaloga ve uzlaşmaya dayalı, iki toplum arasındaki karşılıklı sosyal etkileşimin artırılmasını teşvik eden angajman politikasına destek olmuştur. Dolayısıyla Küba meselesine olumlu yaklaşan siyasetçilerin yanı sıra olumsuz yaklaşanların da varlığı, açılım politikasının sürdürülebilir tutulmasında en önemli risklerden biri olmuştur/olacaktır.²⁵

Latin Amerika Ülkelerinin Etkisi

Dönemin ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton, 2009 yılında Dominik Cumhuriyeti ziyareti esnasında yapmış olduğu bir konuşmada, Küba Devlet Başkanı Raul Castro'nun çözüm odaklı açıklamalarını memnuniyetle karşıladıklarını ifade etmiştir. Zira Clinton'a göre, ABD'nin izolasyona dayalı Küba politikasının gözden geçirilmesi zaruret halini almıştır. Bu nedenle de Dominik Cumhuriyeti ziyaretinden sonra Amerikalı üst düzey yetkililer, Amerika Devletleri Örgütü Zirvesi'ne katılmak üzere 17 Nisan 2009 tarihinde Trinidad Tobago'ya geçmişlerdir. Bu zirvede, Latin Amerika ülkelerinin Washington'un Küba politikasını değiştirmesi için girişimlerde bulunduğu bilinmektedir.²⁶

Zirvede yaptığı konuşmasında Obama, ABD'nin Küba'yla yeni bir başlangıç ve bütün Amerika ülkeleriyle de eşit ortaklık istediğini belirtmiştir. Ülkesinin Küba'yla ilişkisinde hâkim olan güvensizliği ortadan kaldırmak için zor bir yol katetmesi gerektiğini bildiğini de söyleyen Obama, ileriye dönük adımlar atabileceklerini kaydetmiştir.²⁷ Nitekim Obama, Amerika Devletleri Örgütü Zirvesi'nden hemen önce bir kısım kısıtlamayı kaldırarak ve Latin Amerika stratejisini revize edebileceklerini söyleyerek Oğul Bush politikalarına mesafe koyacakları mesajını Latin Amerikalı muhataplarına iletmiştir.²⁸

25 Güngör, *a.g.m.*, s. 245-247.

26 "Clinton: Amerika'nın Küba Politikası Başarısız", *Amerika'nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-2009-04-17-voa26-88186277/879340.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

27 "ABD ile Küba Arasında Buzlar Eriyor", *DW*, <https://www.dw.com/tr/abd-ile-k%C3%BCba-aras%C4%B1nda-buzlar-eriyor/a-4188165>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

28 "Obama Küba'ya Ablukayı Uzattı", *Sol Haber Portalı*, <http://haber.sol.org.tr/dunyadan/obama-kuba-ya-ablukayi-uzatti-haberi-18114>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

ABD Başkanı Obama, bölge ülkelerinin de teşvikiyle Küba konusunda sembolik düzeyde bir adım daha atmıştır. Şöyle ki Amerika Devletleri Örgütü Dışişleri Bakanları, örgütün hedefleriyle bağdaşmayan politikalar izlemekte ısrar ettiği gerekçesiyle Küba'nın üyeliğini 1962 yılında askıya almışlardı. Adı geçen yapı, Küba'nın geri dönüşünü 3 Haziran 2009 tarihinde kabul etmiş, ancak Küba, örgüt faaliyetlerine katılmayı fiilen reddetmiştir.²⁹ Küba, Latin Amerika ülkelerinin jest yapmak üzere aldıkları bu karardan memnuniyet duyduğunu; fakat tüm itibarını yitirmiş bir örgüte yeniden üye olamayacağını açıklamıştır.³⁰

Latin Amerika ülkeleri, Washington'u Küba açılımına yönlendiren en güçlü etkenlerden biri olmuştur. 2015 yılının Nisan ayında Panama'da düzenlenen Amerika Devletleri Örgütü Zirvesi öncesinde, Latin Amerika ülkeleri Küba'nın bu zirveye katılması konusunda büyük ölçüde görüş birliğini varmıştır. Bu desteğin güçlü olmasında son dönemde Venezuela, Ekvador, Bolivya ve Brezilya gibi ülkelerde Castro rejimine sıcak bakan sol liderlerin ve partilerin iktidara gelmesinin önemli payı bulunmaktadır. Ancak tarihsel olarak ABD'ye yakın olan Kolombiya'nın bile Küba'yı zirveye katılması kapsamında desteklemesi, bölge ülkelerinin bu kronik sorunun çözümünde istekli olduklarını kanıtlamıştır.³¹ Ayrıca Venezuela Eski Devlet Başkanı Hugo Chavez'in ve Küba Eski Devlet Başkanı Fidel Castro'nun öncülük yaptığı, Bolivya Devlet Başkanı Morales'in ve Ekvador Devlet Başkanı Rafael Correa'nın da önemli ölçüde desteklediği Bolivarcı hareketin ideolojik olarak ABD için çekince yaratan bir unsur haline gelmesi, Obama'yı Küba hususunda farklı bir çizgiye taşımıştır.³² Bu bağlamda, ABD Başkanı

29 OAS, *OAS Revokes Resolution Suspending Membership of Cuba in the Inter-American System*,

http://www.oas.org/en/media_center/press_release.asp?sCodigo=GA-12-09, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, "Amerikan Devletleri Örgütü", <http://www.mfa.gov.tr/amerikan-devletleri-orgutu.tr.mfa>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

30 "Küba, Amerika Devletleri Örgütü ve Yeni Latin Amerika", *Sol Haber Portalı*, <http://haber.sol.org.tr/yazarlar/ernesto-gomez-abascal/kuba-amerika-devletler-orgutu-oea-ve-yeni-latin-amerika-2076>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

31 Behlül Özkan, "Obama'nın Küba Ziyareti: Batı Yarıküresinde Değişim", *BİLGESAM*, www.bilgesam.org/incele/2395/-obama-nin-kuba-ziyareti--bati-yarikuresinde-degisim/#.XAD6TGgzZPZ, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

32 Burak Kuntay, "ABD-Küba Yakınlaşması", *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/burak-kuntay/abd-kuba-yakinlasmasi-40073323>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Obama ve Küba Devlet Başkanı Castro, Panama'daki Amerika Devletleri Örgütü Zirvesi'nde bir araya gelerek tarihi bir görüşme gerçekleştirmişlerdir. Söz konusu görüşmede Obama, "ABD ile Küba arasındaki karışık bir geçmiş var. Ancak 50 yıldır işleyemeyen bir politikadan sonra artık bizim için yeni bir şeyi deneme vakti. Şimdi geleceğe yönelik bir yolda ilerleyebilecek durumdayız." ifadesini kullanmıştır.³³

Öte yandan Obama'nın 2015 yılının Şubat ayında ilan ettiği Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi'nde, Latin Amerika bölgesiyle ilişkilerle Küba açılımı başta olmak üzere, yeni dış politika vizyonu aşağıdaki şekilde dile getirilmiştir:³⁴

"Bu baskı yaratan sorunlarla mücadele ederken dahi, tarihi fırsatları takip ediyoruz. Asya-Pasifik Bölgesi ile kurduğumuz yeni dengeler, daha çeşitli müttefik ve partnerlerle derin bağlar kurmamıza olanak sağlıyor. Tamamlandığında Trans-Pasifik Ortaklık Anlaşması, küresel ticaretin %40'ını gerçekleştiren bir bölgede ve ayrıca yurt içinde yüksek prestijli yeni istihdamların yaratılmasına ve ticari ve yatırım fırsatlarının oluşmasına yol açacaktır. Hindistan'la ilişkilerimizin taşıdığı potansiyelin kilidini açmak istiyoruz. Çin'in askeri modernleşme programı bizi tedirgin etmesine ve toprak sorunlarının çözümünde izlediği tehdit politikasını reddetmemize rağmen, Çin'le kurduğumuz işbirliğinin kapsamı tahmin edilemez boyutlarda. Afrika'da enerji, sağlık ve gıda güvenliği konularındaki yatırımlarımızı derinleştiriyoruz. Küba'yla açılım politikamız, çevremizdeki bağlantılarımızın güçlenmesine yol açacak".

Beyaz Saray, Obama Doktrini'nin dayandığı stratejilerden biri olan angajman stratejisini Tahran'dan sonra Havana'da da uygulamaya koyarken; bir zamanlar Bush yönetimine söz

33 "Obama ve Castro İlk Kez Bir Araya Geldi", *Anadolu Ajansı*, <https://aa.com.tr/tr/dunya/obama-ve-castro-ilk-kez-bir-araya-geldi/58383>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

34 The White House, "National Security Strategy", February 2015, https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy_2.pdf, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

geçirmeye çalışan “yumuşak güç” yazınının öncülerinden Joseph Nye’in tavsiyelerini ve temennilerini dikkate almıştır. İşte bu nedenle de başarısız Domuzlar Körfezi çıkartmasından seneler sonra ABD, Latin Amerika’da var olmak adına askeri olmayan enstrümanlarla yeni bir çıkartma yapmıştır. Aslında Obama yönetimi, Küba açılımı üzerinden giriştiği örtülü yeni bir etki alanı yaratma macerasına, ileride Küba üzerinden tüm Latin Amerika’ya yayılacak bir Amerikan etki alanı oluşturabilmek için girmiştir. Dolayısıyla Obama’nın Havana’yla sıcak ilişkiler geliştirme politikası, Washington’ın bir süredir Latin Amerika’da yıpranmış olan etkisini onarmaya odaklanmış uzun vadeli bir stratejinin parçasıdır.³⁵

Rusya Federasyonu Faktörü

Fidel Castro’ya bağlı güçler, Washington destekli Batista rejimine karşı sürdürdükleri mücadele neticesinde; 1 Ocak 1959 günü devrim yapmayı başarmışlardır.³⁶ Sovyetler Birliği, Küba’yı 10 Ocak 1959’da tanımış, Küba yönetimi ise kendine özgü bir sosyalist rejime geçtiğini 1959 yılının Nisan ayında ilan etmiştir. Böylece, taraflar arasında ilk günden itibaren sıcak ilişkiler kurulabilmiştir. Öte yandan kısa süre içerisinde Washington, Küba’daki yeni yönetimin varlığından ve politikalarından Amerikan çıkarlarını zedelediği/zedeleyeceği düşüncesiyle rahatsızlık duymuş ve ilkin Havana’yla siyasi ilişkilerini 1961 yılında sonlandırmıştır.³⁷ Akabinde de ABD, Havana yönetiminin iç işlerine müdahale kabul edilecek tarzda çeşitli adımlar (Örneğin Domuzlar Körfezi Çıkarması-1961) atmaya başlamıştır. Castro yönetimi ise bu gibi adımları ulusal güvenlikleri açısından kabul edilemez görmüş ve Soğuk Savaş dönemi konseptine uygun olarak Sovyetler Birliği’yle temaslarını daha da sıklaştırma kararı almıştır.³⁸

35 Nurşin Ateşoğlu Güney, “Tahran’dan Havana’ya Obama Doktrini”, *BİLGESAM*, <http://www.bilgesam.org/incele/2380/-tahran-dan-havana-ya-obama-doktrini/#.XAKEmmgzZPY>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

36 Detaylı bilgi için bkz.: Julia E. Sweig, *Küba Devriminin İçinden*, Kitap Yayınevi, İstanbul 2004, s. 1-255; E. A., Grineviç, *Küba Devrimin Geçtiği Yol*, çev. Mazlum Beyhan, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara 1999, s. 1-195.

37 “Fotoğraflarla: ABD-Küba İlişkilerinin 116 Yılı”, *BBC*, https://www.bbc.com/turkce/multimedya/2014/12/141218_galeri_kuba_abd_tarih, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

38 Erel Tellal, *Uluslararası ve Bölgesel Gelişmeler Çerçevesinde SSCB-Türkiye İlişkileri 1953-1964*, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, Ankara 2000, s. 161.

Sovyetler Birliği, Washington ve Havana arasında yaşanan gergin ortamdan faydalanarak Türkiye'deki Jüpiter füzelerinin benzeri orta menzilli füzeleri 1962 yılında Küba'ya yerleştirme kararı almıştır. Küba Krizi olarak literatüre geçen bu meselede Amerikan yönetimi, bu amaçla yola çıkan Sovyet gemilerine karşı abluka kararı alınca gerginliğin daha da tırmanması kaçınılmaz olmuştur. Sovyetler Birliği, gemilerini geri çekmeyeceğini; ABD ise ablukayı kaldırmayacağını bildirdiğinden dolayı dünya nükleer bir savaşın eşiğine gelmiştir. İki başat güç arasında yaşanan bu sorun, ABD ve Sovyetler Birliği arasında savaşa en çok yaklaşılan olaylardan biri olmuştur. Gerek ABD ve NATO'nun ve gerekse de Sovyetler Birliği'nin krizi başarılı bir Şekilde yönetmeleri Dünyayı bir nükleer savaş tehdidinden kurtarmıştır.³⁹ Dolayısıyla yoğun diplomatik temaslar neticesinde Küba Krizi zlebilmıştir.⁴⁰

Soğuk Savaş sonrasında Rusya Federasyonu, i ve dış sorunların da etkisiyle Küba'ya Sovyet döneminde olduğu gibi ciddi bir destek verememiştir. Ancak ABD ile Küba arasında normalleşme kapsamında gizli diplomasi faaliyetleri yürütülürken; yeniden bölgelerarası bir güce dönüşen Rusya Federasyonu, Küba'yla ilişkilerini güçlendirebilecek adımlar atmaya başlamıştır. Dolayısıyla Obama yönetimi, Rusya-Küba ilişkilerinin yeniden canlanmasını kendi ulusal çıkarları nedeniyle hoş görmemiş ve Küba açılımlı hususunda daha somut hareket etme stratejisi izlemiştir. Rusya-Küba ilişkilerinin yeniden güçlenmeye başladığını gösteren en somut olay ise Putin'in Küba ziyaretidir. Şöyle ki Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Küba ziyaretinin hemen öncesinde bu ülkenin 32 milyar dolar borcunun silinmesini ngren "Küba Cumhuriyeti'nin Sovyetler Birliği Döneminde Yapılan Kredi Borcu Düzenlemesi"ni onaylamıştır. Borcun geri kalan %10'unun (3.2 milyar dolar) ise on yıl içerisinde ödenmesi kararlaştırılmıştır.⁴¹

39 Mehmet Seyfettin Erol-şafak Oğuz, "NATO ve Kriz Yönetimi", Mehmet Seyfettin Erol-Ertan Efeğil, der., *Krizler ve Kriz Yönetimi*, Barış Kitap, Ankara 2012, s. 349.

40 ağrı Erhan, "ABD ve NATO'yla İlişkiler", Baskın Oran, der., *Türk Dış Politikası I, 1919-1980*, İletişim Yayınları, İstanbul 2009, s. 681-682.

41 "Rusya Küba'nın 32 Milyar Dolar Borcunu Sildi", *Anadolu Ajansı*, <https://aa.com.tr/tr/dunya/rusya-kubanin-32-milyar-dolar-borcunu-sildi/142320>, (Erişim Tarihi: 30.11.2018).

Başkan Putin, Küba ziyaretini “Ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi için bir fırsat” şeklinde değerlendirmiştir. Bu bağlamda, Putin, 11 Temmuz 2014’te Rus petrol şirketleriyle Küba arasında enerji alanında ortak projeler için uzlaşma sağladıklarını ve muhataplarıyla diğer alanlarda da bazı anlaşmalar imzaladıklarını duyurmuştur.⁴² Öte yandan Havana’nın güneyinde 1967 yılında açılmış olan Lourdes Dinleme Üssü’nün Rusya’ya yeniden tahsis edileceği iddiaları, Putin’in ziyareti üzerine gündeme gelmiştir. Rusların ABD üzerindeki gözü kulağı olan üs, 11 Eylül sonrasında Amerikan yönetimine iyi niyet jesti olarak kapatılmıştır.⁴³ Putin, dinleme üssünün yeniden açılacağına dair basında yer alan iddiaları ülkesinde gerçekleştirdiği basın toplantısında yalanlama gereği duymuştur.⁴⁴

ABD-Küba ilişkilerinin normalleşmesi resmi kanallar üzerinden dünya kamuoyuna duyurulduktan sonra, Rus dış politika aktörlerinin bu konuda Washington’un samimiyetini sorgulayan açıklamalarda buldukları görülmüştür. Örneğin 25 Mart 2015’te Küba’yı ziyaret eden Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov, “Havana yönetimine Küba-ABD ilişkilerinin normalleşmesi gerektiğini söyledik. Dolayısıyla ABD’nin ambargoyu kaldırma konusunda adım atmasından memnunuz ve sürecin mümkün olan en kısa sürede tamamlanmasını istiyoruz” şeklinde konuşmuştur.⁴⁵

5 Mayıs 2015’te Küba’da “SSCB ve Latin Amerika” konulu uluslararası konferansta konuşan Duma Başkanı Sergey Narişkin ise “Günümüzde Ukrayna olayları nedeniyle Batı’nın Rusya’ya uyguladığı yaptırım politikasından dolayı bölgede gerginlik düzeyi artmaktadır. Dolayısıyla mevcut ABD Başkanı Trump’ın Küba konusunda statükocu bir dış politikaya dönmesi, Kremlin’in

42 Vladimir Putin, “Press Statements Following Russian-Cuban Talks”, <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/46201>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

43 Fehim Taştekin, “Papa, Obama ve Castro’ya Artık Puro Tüttürmek Yakışır”, *Radikal*, 20 Aralık 2014, <http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fehim-tastekin/papa-obama-ve-castroya-artik-puro-tutturmek-yakisir-1255228/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

44 Vladimir Putin, “Answers to Journalists Questions”, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/46236>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

45 “Lavrov, Küba’dan ABD’ye Seslendi: Ambargoyu En Kısa Sürede Kaldırın”, *Sputnik*, <https://tr.sputniknews.com/rusya/201503251014616768/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Küba'yla yakın ilişkiler kurma isteğini de güçlendirecektir.⁴⁶ Şöyle ki ABD Başkanı Trump'ın Küba'yla normalleşme sürecini iptal etmesini 16 Haziran 2017 günü değerlendiren Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mariya Zaharova, ABD dış politikasının tek öngörülebilir niteliğinin öngörülemezlik olduğunu vurgulamıştır.⁴⁷ Rusya Dışişleri Bakanlığı ise ABD'de Küba karşıtı tutumun hala rağbet görüyor olmasına üzgün olduklarını, Trump yönetiminin Havana'ya yönelik yeni politikasının Soğuk Savaş retoriğinden ibaret olduğunu ve Küba'yla sarsılmaz bir dayanışma içinde bulduklarını" açıklamıştır.⁴⁸

Küba'nın yeni lideri Miguel Diaz-Canel'e tebrik telgrafi gönderen Rusya Devlet Başkanı Putin ise, "Rusya ve Küba arasındaki stratejik ortaklığı ve her alandaki yapıcı işbirliğini pekiştirmek için birlikte çalışmaya hazırım" ifadelerini kullanmıştır.⁴⁹

ABD Başkanı Obama'nın Küba Açılımı (17 Aralık 2014-14 Ekim 2016)

Değişim sloganıyla hareket eden Obama, Küba konusunda statükocu dış politikadan angajman politikasına; negatif diplomasiden pozitif diplomasiye dönmeye çalışmış ve Küba açılımı üzerine ilk somut adımları 17 Aralık 2014'te dünya kamuoyuna duyurmuştur. ABD'nin Küba'yla buzları eritebilmek için hazırladığı yol haritası incelendiğinde ana hatlarıyla aşağıda hedefler ortaya çıkmaktadır:⁵⁰

46 "Narişkin: Küba, ABD'ye Karşı Tedbirli Olmalı", *Sputnik*, <https://tr.sputniknews.com/politika/201505051015334771/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

47 "Rusya: Trump'ın Küba Kararı, ABD'nin Öngörülmez Politikasının Bir Parçası", *Sputnik*, <https://tr.sputniknews.com/rusya/201706161028927637-rusya-trump-kuba-abd-ongorulmez-politikasinin-bir-parcasi/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

48 "Rusya: Küba ile Sarsılmaz Bir Dayanışma İçindeyiz", *Sputnik*, 18 Haziran 2017, <https://tr.sputniknews.com/politika/201706181028939407-rusya-kuba-ile-sarsilmaz-bir-dayanisma-icindegiz/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

49 "Putin'den Küba'nın Yeni Liderine Tebrik: Stratejik Ortaklığı Geliştirmeye Hazırım", *Sputnik*, 19 Nisan 2018, <https://tr.sputniknews.com/rusya/201804191033108025-putin-kuba-liderine-tebrik/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

50 The White House, *Charting a New Course on Cuba*, <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/12/17/fact-sheet-charting-new-course-cuba>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

"A-Küba'yla diplomatik ilişkiler kurmak.

- Başkan, Küba'yla 1961'de kopan bağların tekrar kurulabilmesi için Dışişleri Bakanı'na talimat vermiştir.
- Önümüzdeki aylarda Havana'da elçilik açacağız ve normalleşmenin bir parçası olarak iki ülke arasında üst düzey ziyaretler ve takaslar yapacağız. İlk adım olarak, Batı İlişkilerinden Sorumlu Dışişleri Yetkilisi, Ocak 2015'te Havana'da yapılacak olan ABD-Küba Göç Görüşmelerinin gelecek bölümü için ABD Delegasyonuna başkanlık edecek.
- Amerikan heyetleri, Küba'da insan haklarını, demokratik reformları ve yaşam koşullarını iyileştirebilmek için temaslarda bulunacak.
- ABD; ortak çıkarlar, göç, uyuşturucu satışı, çevresel koruma ve yasadışı insan trafiği başta olmak üzere diğer konulardaki ulusal çıkarları ilerletmek için Küba'yla çalışacak.

B-Kübalılara daha etkili haklar sağlanabilmesi için düzenlemeler yapmak.

- Bugün duyurulan değişiklikler, Ticaret ve Hazine Bölümü Yönetmeliği'nde düzenlemeler yapılarak duyurulacak.
- Bizim seyahat ve para gönderme politikamız, alternatif bilgi kaynağı sağlayarak serbest çalışma ve özel mülk edinebilme fırsatı sunmakta ve bağımsız sivil toplumu güçlendirerek Kübalılara yardım etmektedir.
- Bu adımlar, kişiler arası iletişimi daha da artıracak, sivil toplumu daha da destekleyecek, Kübalılar arasında bilginin serbest akışını da hızlandıracaktır. İnsanlar revize edilen düzenlemelerin bütün hükümlerine uymalıdır. Hüküm ve koşulların ihlali ABD hukuku tarafından icra edilecektir.

C-Küba'ya seyahate çıkış için genel bir izin belgesi altında seyahati kolaylaştırmak.

Genel izin belgesi (lisans), belirtilen çıkış kategorilerinde yetkilendirilmiş yolcular için elde edilebilecek. 1. Aile ziyareti, 2. ABD hükümetinin, yabancı hükümetlerin ve belirli uluslararası organizasyonların resmi işleri, 3. Gazetecilik aktiviteleri, 4. Profesyonel araştırma ve toplantılar, 5. Eğitim aktiviteleri, 6. Dini aktiviteler, 7. Halk gösterileri, klinikler, atölye çalışmaları, spor ve başka türde yarışmalar ve sergiler, 8. Kübalılar için destek faaliyetleri, 9. İnsani Projeler, 10. Özel kuruluşların, araştırma ve eğitim kurumlarının aktiviteleri.

D-Amerikan vatandaşları tarafından Küba'ya para göndermeyi kolaylaştırmak.

Genel para yardımı için havale seviyesi her bir çeyrek için 500 \$'dan 2000 \$'a yükselecek (Komünist Parti'ye ve hükümet görevlilerine hariç). İnsani projelerle özel sektörün gelişimine destek veren projeler için artık özel bir izin belgesine ihtiyaç duyulmayacak.

E-ABD'den bazı mal ve hizmetlerin ihracının artırılmasını yetkilendirmek.

İhracat için yetkilendirilecek ürünler; özel yerleşim inşaatları için belirli inşaat malzemeleri, Kübalı özel sektör girişimciler tarafından kullanılacak malları, küçük çiftçiler için tarımsal ekipmanları içerecek. Bu değişimler, Küba vatandaşlarının yaşam şartlarını geliştirmek için, düşük fiyatlı mallara ulaşımını ve devlete daha az bağımlı olmalarını kolaylaştıracak.

F-Küba'dan ek malların ithal edilebilmesi için ABD vatandaşlarını yetkilendirmek.

Küba'ya seyahat edecek lisanslı yolcular 400\$ değerinde mal ithal edebilecek. Tütün ve alkol karışımı ürünlerinin toplam alımı ise 100\$'ı geçemez.

G-ABD-Küba arasındaki işlemlerin yetkilendirilmesini kolaylaştırmak.

- ABD kurumlarına, işlem yetkilendirme sürecini hızlandırmak için, Küba'nın finansal kurumlarında karşılıklı hesaplar açabilme yetkisi verilecek.
- Amerikan kredi ve hesap kartlarının Küba yolcuları tarafından kullanılmasına izin verilecek.
- Bu adımlar, hız, verimlilik ve ABD-Küba arasındaki yetkilendirilmiş ödemelerin takibini (denetimini) geliştirecek.

H-Kübalıların iletişime ulaşmalarını ve serbestçe iletişim kurma kabiliyetlerini artırmak için yeni çabalar başlatmak.

- Küba internet kullanım yaygınlığında yaklaşık %5'le dünyanın en düşük oranlarından birine sahiptir. Telekomünikasyon maliyetleri çok yüksek olmasına rağmen verilen hizmet çok yetersizdir.
- Kübalıların, diğer ülke vatandaşlarıyla iletişim kurmalarını sağlayacak belirli ürünlerin ihracatına izin verilecek. Buna belirli tüketici iletişim cihazlarının satışı, yazılımla ilgili uygulamalar, donanım ve iletişimle ilgili sistemlerin kurulması ve güncellemesi dahil olacak.

I-Küba yaptırımlarının üçüncü ülkelerde uygulanmasını güncellemek.

J-Küba ve Meksika hükümetleri ile Meksika Körfezi'ndeki çözülmemiş deniz sınırı problemini tartışmak için görüşmeler yürütmek.

K-Küba'nın, teröre destek veren ülke olarak gösterilmesini tekrar gözden geçirmek.

L-Küba'nın 2015 Panama Amerikalılar Zirvesi'ne katılımını ele almak."

ABD Başkanı Obama, Küba'ya yönelik değişikliklerin sağlanabilmesi ve şeffaflaştırılabilmesi amacıyla 14 Ekim 2016 tarihinde bir başkanlık yönergesi yayınlamıştır. Belgeye göre; 50 yıllık ekonomik, finansal ve ticari ambargo yürürlükte olmasına rağmen; ABD yeni stratejisiyle, ortak çıkar alanlarındaki işbirliğini ilerletme ve Küba'ya seyahat, ticaret ve bilgi serbest akışını artırma için girişimlerde bulunmaya devam etmektedir. Bu yeni yönerge ABD ve Küba devletleri ve halklar arasında gerçekleşen/gerçekleşecek ileri temasları teşvik etmektedir.⁵¹

Stratejik Kazanımlar

Angajman stratejisi üzerinden taraflar arasında anlaşmalar imzalanması

Resmi kaynaklara bakıldığında; 17 Aralık 2014 tarihli Küba açılımının yol haritasını güçlendiren 14 Ekim 2016 tarihli Başkanlık Yönergesi neticesinde ABD-Küba arasında birçok alanda (sağlık-çevre-bilim-kültür-tarım-ulaşım-güvenlik vb.) 23 anlaşma imzalandığı göze çarpmaktadır.⁵²

Tarafların karşılıklı olarak bazı mahkumları serbest bırakması

Taraflar arasında ortaya çıkmış gerilimlerden biri de ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı'nda (USAID) taşeron olarak çalışan

51 "President Obama Issues Directive Consolidating Changes to Cuba Policy", *Granma*, 14 Ekim 2016, <http://en.granma.cu/mundo/2016-10-14/statement-by-president-barack-obama-on-presidential-policy-directive-on-cuba>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); Söz konusu yönerge için bkz.: The White House, "Presidential Policy Directive-United States-Cuba Normalization", <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/10/14/presidential-policy-directive-united-states-cuba-normalization>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); Detaylı bilgi için bkz.: The White House, "Statement by the President on the Presidential Policy Directive on Cuba", <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/10/14/statement-president-presidential-policy-directive-cuba>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

52 "Instrumentos Bilaterales Adoptados Entre Cuba", *Cuba Minrex*, <http://cubaeuu.cubaminrex.cu/article/instrumentos-bilaterales-adoptados-entre-cuba-y-euu-despues-del-17122014>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Alan Gross'un 2009 yılında Küba'daki küçük bir Yahudi topluluğu için internet erişimi kurarken gözaltına alınmasıyla gerçekleşmiştir. Önce casuslukla suçlanan Gross, daha sonra yasa dışı ve gizli iletişim sistemleri kurarak Küba yasalarını çiğnemekten 15 yıl hapse mahkûm edilmiştir.⁵³

ABD, Küba'daki insan hakları ihlallerinin sona ermesini ve siyasi tutukluların koşulsuz olarak serbest bırakılmasını içeren beyanatlarda bulunmuştur. Örneğin 24 Mart 2010 tarihinde Obama yönetimi tarafından yayınlanan bir bildiri; Orlando Zapata Tamayo'nun açlık grevi sonucunda ölmesinin trajik bir olay olduğu ve Küba'nın siyasi tutuklamalara bir son vermesi gerektiği söylenmiştir. Bildiri Obama, Küba yönetimini halkın özgürlüklerine ve temel insan haklarına saygı göstermeye davet ettiği gibi, iki taraf arasında yeni bir döneme girilmesini istediğini de bir kez daha dile getirmiştir.⁵⁴

Taraflar gizli diplomasi üzerinden müzakereler gerçekleştirirken en önemli gündem maddelerinden biri de siyasi mahkûmlar meselesi olmuştur. Şöyle ki varılan mutabakat neticesinde Küba, 5 yıldır tutuklu bulunan Alan Gross'u ve buna karşılık ABD de Küba Beşlisi'nin hapisanedeki son üç üyesini Gerardo Hernandez, Ramon Labanino ve Antonio Guerrero) serbest bırakmıştır. Bu adım neticesinde resmi ilişkilerin kurulması gerçekleşmiştir.⁵⁵

Öte yandan ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Marie Harf, 12 Ocak 2015 tarihli basın brifinginde, "Küba Hükümeti, salıverme taahhüdünde bulunduğu 53 siyasi tutuklunun serbest bırakılmasını tamamladıklarını bize bildirdi. Bu çok olumlu gelişmeden memnuniyet duyuyoruz. Havana'nın bu sözünü yerine getirmesinden memnunuz" diye konuşmuştur. Ayrıca Harf, Salıverilen mahkûmların, çeşitli insan hakları organizasyonları

53 "ABD ile Küba Arasında Tarihi Yakınlaşma", *Anadolu Ajansı*, <https://aa.com.tr/tr/dunya/abd-ile-kuba-arasinda-tarihi-yakinlasma/91850>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

54 Aslıhan P. Turan, "ABD-Küba İlişkileri ve Obama Faktörü", *BİLGESAM*, <http://www.bilgesam.org/incele/89/-abd-kuba-iliskileri-ve-obama-faktoru/#.XAD9yWgzZPZ>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

55 ABD ile Küba Arasında Tarihi Yakınlaşma", *Anadolu Ajansı*, <https://aa.com.tr/tr/dunya/abd-ile-kuba-arasinda-tarihi-yakinlasma/91850>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

tarafından, ülkede özgürlükleri veya siyasi ve sosyal reformları desteklediklerinden dolayı Küba hükümetince tutuklu bulunduğu ifade ederek müzakereler esnasında siyasi eylemlerinden dolayı tutuklanan bu kişilerin isimlerini Kübalı yetkililere ilettiklerini açıklamıştır.⁵⁶

Büyükelçiliklerin karşılıklı olarak açılması ve üst düzey ziyaretler

Siyasi tarih perspektifinden bakıldığında taraflar arasında 1961 yılında diplomatik ilişkiler kesilmiş akabinde 1977 yılında Havana ve Washington'da mütekabiliyet ilkesi doğrultusunda Çıkarlar Komitesi kurulmuş ve her iki diplomatik misyon da faaliyetlerini İsviçre Büyükelçiliği himayesinde sürdürebilmiştir. ABD ve Küba arasında normalleşme kapsamında atılan adımlar neticesinde 20 Temmuz 2015 günü itibariyle büyükelçilikler yeniden açılmış ve dolayısıyla diplomatik ilişkiler 54 yıl sonra yeniden kurulabilmiştir.⁵⁷

Küba Büyükelçiliği'nin 20 Temmuz 2015 tarihinde Washington'da resmi olarak açılmasının ardından dönemin ABD Dışişleri Bakanı John Kerry ve Kübalı mevkidaşı Bruno Rodriguez ortak basın toplantısı düzenlemiştir. ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, 1958 yılından beri ilk defa bir Küba Dışişleri Bakanı'nın ABD Dışişleri Bakanlığı'na ziyarette bulunduğunu belirterek, bu durumdan duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir. Kübalı mevkidaşının Washington'da diplomatik görüşmelerde bulunmasını "Bariyerleri yıkan tarihi bir gün" olarak değerlendiren Kerry, "Elbette bu gelişmeler iki devlet arasındaki birçok meselenin hallolduğu anlamına gelmemektedir. Fakat şunu söyleyebilirim ki, Soğuk Savaş biteli çok oldu ve iki ülkenin menfaati adına yakın ilişkiler kurmak önemlidir. Bu bağlamda bizler de bu normalleşme sürecine katkıda bulunmak için gerekli girişimlerde bulunuyoruz"

56 "Küba'nın 53 Tutukluyu Serbest Bırakması", *TRT Haber*, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/parise-daha-ust-duzey-bir-ismi-gondermeliydik-161719.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

57 U.S. Embassy in Cuba, "Brief Diplomatic History", <https://cu.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

diye konuşmuştur. Küba Dışişleri Bakanı Bruno Rodriguez ise ülkesinin Küba'ya yönelik ambargonun kaldırılması ve Guantanamo'nun iadesi hususundaki taleplerini dile getirmiştir.⁵⁸

Öte yandan ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, Havana'daki Büyükelçilik binasında 54 yıl sonra ABD bayrağının göndere çekilmesi töreninde bulunmak üzere, 14 Ağustos 2015 günü Havana'ya ulaşmıştır. Bu tarihi bir gelişme olmuştur. Çünkü Küba'yı en son ziyaret eden ABD Dışişleri Bakanı, 9 Mart 1945 tarihindeki ziyareti gerçekleştiren Edward Reilley Stettinius'tur. Dolayısıyla John Kerry, 70 yıl sonra Küba'yı ziyaret eden ilk ABD Dışişleri Bakanı unvanına sahip olmuştur.⁵⁹ Törende konuşma yapan Kerry, ABD'nin Küba'da demokratik prensipleri ve reformları desteklemeye devam edeceğini; ancak Küba'nın geleceğini şekillendirecek olanın Kübahılar olacağını söylemiştir.⁶⁰

ABD Başkanı Barack Obama, Küba'ya yönelik üst düzey ziyaretlere kendisini de ekleyerek geçmişin prangalarından kurtulma hususunda önemli bir adım daha atmıştır. Nitekim Obama, Havana'ya 20 Mart 2016 günü ailesiyle birlikte gitmiştir. Başkan Calvin Coolidge'ın 1928 tarihli ziyaretinden 88 yıl sonra ilk kez bir ABD Başkanı Küba'ya ayak bastığından ötürü açılımı destekleyenlerde pozitif beklentiler daha güçlü hale gelmiştir.⁶¹

Ziyaretinin ilk saatlerinde Havana'daki Büyük Katedral'deki bir törene katılan Obama, ardından Amerikan Büyükelçiliği'ne, Castro'yla birlikte gitmiş ve aşağıdaki konuşmayı yapmıştır: ⁶²

58 "Washington'da Küba Bayrağı 54 Yıl Sonra Asıldı", *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/washingtonda-kuba-bayragi-54-yil-sonra-asildi-29597257>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

59 U.S. Department of State, "Office of the Historian: Cuba", <https://history.state.gov/departmenthistory/travels/secretary/cuba>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

60 "ABD'nin Havana Büyükelçiliği'nde 54 Yıl Sonra Bir İlk", *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/abd-nin-havana-buyukelciliginde-54-yil-sonra-bir-ilk-29810928>, (Erişim Tarihi: 30.11.2018).

61 Burak Kuntay, "ABD-Küba Yakınlaşması", *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/burak-kuntay/abd-kuba-yakinlasmasi-40073323>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

62 "Obama Küba'da", *Euronews*, <https://tr.euronews.com/2016/03/21/obama-kuba-da>, (Erişim Tarihi: 30.11.2018).

“Başkanlık uçağı Air Force One ilk kez Kuba’ya indi. Bu tarihi bir ziyaret. Kuba halkıyla doğrudan temas kurmak, yeni ticari anlaşmalar imzalamak ve halklarımız arasında yeni ilişkiler geliştirmek için tarihi bir fırsat. Geçmişimizden daha parlak bir geleceğimize olacağına dair görüşlerimi paylaşmak için benim adıma da bir fırsat.”

Obama, Havana’da Büyük Tiyatro’da Kuba halkına bir kez daha hitap ederek barış mesajı vermeye devam etmiştir. Obama, Kuba’ya “Soğuk Savaş’ın Amerika kıtasındaki son kalıntısını toprağa gömmek için” geldiğini söylemiştir. ABD ile Kuba arasındaki zorlu geçmişe işaret eden Obama, “Havana Florida’dan sadece 90 mil ötede ama tarih ve ideoloji bariyerleri, acı ve ayrılık engelleri yüzünden buraya gelmek için çok mesafe katetmek zorunda kaldık” demiştir. Sözleri sık sık alkışlarla kesilen Obama, ABD ile Kuba arasındaki ilişkilerde yaşanan yeni açılıma rağmen; özellikle insan hakları ve demokrasi konularında aralarındaki ciddi ve önemli görüş ayrılıklarının sürdüğüne de işaret etmiştir. Bununla birlikte Obama, Amerika ve Kuba halklarının birçok ortak noktayı paylaştığına değinerek, tarihi ilişkileri normalleştirme süreci kapsamında ileriye doğru gidebileceklerini belirtmiştir. Kuba Devlet Başkanı Raul Castro’nun da balkondan izlediğı konuşmasında Obama, Kuba halkının düşündüklerini korkusuzca söyleyebilmesi, hükümetlerini eleştirebilmesi, liderlerini serbest ve adil seçimler yoluyla seçebilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca Obama, Amerikan Kongresi’ne de seslenerek, Kuba’ya uygulanan ekonomik ambargonun kaldırılması çağırısını yinelemiştir.⁶³

ABD’nin, Kuba’yı teröre destek veren ülkeler listesinden çıkarması

Tarihsel süreçte ABD-Kuba siyasi ilişkilerine pranga vurmuş kararlardan biri de ABD’nin Kuba’yı teröre destek veren devletler

63 “Soğuk Savaş’ın Son Kalıntısını Gömmeye Geldim”, *Amerika’nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/soguk-savasn-son-kalintisini-gommeye-geldim/3249194.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

listesine⁶⁴ almış olmasıdır. Şöyle ki Washington, Ronald Reagan döneminde, ETA'ya bağlı BASK ayrılıkçılarına (İspanya) ve FARC isyancılarına (Kolombiya) destek verdiği iddiasıyla Küba'yı 1 Mart 1982'den itibaren "terörü destekleyen ülkeler" listesine ekleme kararı almış ve Küba'ya yönelik yaptırımları da daha güçlü hale getirmiştir.⁶⁵ Obama açılımı kapsamında en önemli stratejik kazanımlardan biri de ABD'nin Küba'yı teröre destek veren devletler listesinden çıkarmasıdır. Bu sürece daha ayrıntılı bir biçimde bakıldığında, Obama'nın Dışişleri Bakanlığı'na bu konunun yeniden gözden geçirilmesi talimatını 2014 yılının Aralık ayında verdiği görülmektedir. Kerry, 8 Nisan 2015'te bu gözden geçirme çalışmasını tamamlayarak, Küba'nın listeden çıkarılmasını tavsiye eden raporunu Obama'ya iletmıştır. Obama da 14 Nisan 2015 tarihinde Küba'nın son 6 ay içerisinde uluslararası terörizme herhangi bir destek sağlamadığından ve gelecekte de uluslararası terör eylemlerini desteklemeyeceği yönünde güvenceler verdiği için dolayı Küba'yı teröre destek veren ülkeler listesinden çıkarma kararı almıştır. Yasa gereğince bu karar Kongre'ye bildirilmiş olup 45 günlük süre içinde herhangi bir itiraz gelmediğinden 29 Mayıs 2015 günü itibariyle Küba'nın listeden çıkarılması kesinleşmiştir. Amerikalı yetkililer bu hamleyi Küba'nın bu adım için gereken yasal kriteri karşılaması olarak değerlendirmişler; ancak Küba'nın orta ve uzun vadeli politikalarına ve eylemlerine dair önemli endişelere ve fikir ayrılıklarına sahip olduklarını vurgulamışlardır.⁶⁶

Havana yönetimi ise ABD'nin bu kararını adil bir hamle olarak memnuniyetle karşılamış ancak Küba'nın söz konusu listede hiçbir zaman yer almaması gerektiğini" de ifade ederek Washington'u eleştirmiştir.⁶⁷ Ayrıca Castro, adı geçen listeden çıkarılmalarını Washington ile Havana arasındaki diplomatik ilişkilerin tekrar

64 Güncel Liste: Kuzey Kore (20 Kasım 2017); İran (19 Ocak 1984); Sudan (12 Ağustos 1993); Suriye (29 Aralık 1979). Detaylı bilgi için bkz.: U.S. Department of State, "State Sponsors of Terrorism", <https://www.state.gov/j/ct/list/c14151.htm>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

65 Congressional Research Service, "Cuba and the State Sponsors of Terrorism List", <https://fas.org/sgp/crs/row/RL32251.pdf>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

66 "ABD Küba'yı Teröre Destek Veren Ülkeler Listesinden Çıkardı", *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/abd-kubayi-terore-destek-veren-ulkeler-listesinden-cikardi-29144821>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

67 "Küba Terörizm Listesinden Çıkarılmamız Adil Bir Karar", *BBC Türkçe*, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/04/150415_kuba_tepkiler, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

kurulabilmesi için ön şart olarak gördüğünden ilişkilerin normalleşmesinin önündeki en önemli engellerden biri ortadan kaldırılmıştır.⁶⁸

Obama yönetiminin ıslak ayak-kuru ayak politikasını sona erdirmesi

Castro rejimi kurulduktan sonra yüzbinlerce Kübalı, Florida Eyaleti kıyılarına akın ettiğinden dolayı iki ülke arasında yaşanan anlaşmazlıklardan biri de sığınmacılar meselesi olmuştur. ABD Başkanı Bill Clinton döneminde yapılan görüşmeler sonucunda ABD'ye deniz yoluyla ulaşmaya çalışırken yakalanan Kübalıların anında Küba'ya geri gönderilmelerine karar verilmişti. Denizde yakalanıp geri gönderilenler "ıslak ayağı", ABD'ye ulaşmayı yani karaya ayağı basmayı başarıp oturma hakkı ve hatta Amerikan vatandaşlığı için kapı aralayanlar ise "kuru ayağı" temsil etmiştir. ABD Başkanı Obama döneminde Kübalı yetkililer, bu uygulamanın insan kaçakçılığının ve yasa dışı göçün önünü açtığını savunurlarken; Amerikan heyeti ise söz konusu uygulamadan vazgeçme niyetinde olmadıklarını görüşmelerde dile getirmiştir.⁶⁹

Görevini Trump'a devretmesine sayılı günler kala Obama, Küba'yla 12 Ocak 2017 günü ilişkileri normalleştirme çerçevesinde, stratejik bir adım daha atmış ve yayımladığı başkanlık kararnamesiyle ülkeye vizesiz şekilde ayak basan tüm Kübalılara oturma izni veren ıslak ayak-kuru ayak politikasını sona erdirdiklerini açıklamıştır.⁷⁰

68 "Küba'da Halk Gelecekte Umutlu", *Amerika'nın Sesi*, <https://www.amerikaninse.com/a/kubada-halk-gelecekte-umutlu/2807753.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); "Küba, ABD'nin Terör Listesinden Çıktı", *BBC Türkçe*, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150529_kuba_teror_liste, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

69 "Tarihi Görüşmede ABD'den Küba'ya Islak-Kuru Ayak Pürüzü", *Sputnik*, https://tr.sputniknews.com/guney_amerika/201501221013583546/, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); Bu konu hakkında detaylı bilgi için bkz.: Jarrett Barrios, "People First: The Cuban Travel Ban, Wet Foot-Dry Foot and Why the Executive Branch Can and Should Begin Normalizing Cuba Policy", *Connecticut Public Interest Law Journal*, 11, 2011, s. 1-30.

70 "Obama Announces End to Preferential Treatment of Cuban Migrants", *Granma*, <http://en.granma.cu/mundo/2017-01-12/obama-announces-an-end-to-preferential-treatment-of-cuban-migrants>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

ABD ve Küba arasında aylar süren müzakerelerin ardından alınan bu karara göre, Kübalılar diğer ülkelerden gelenlerle aynı muameleye tabi tutulacaktır. Bu durumda, vize alarak ülkeye gelen Kübalılar ABD'ye girebilecek; vizesi olmayanlar ise gerekli işlemler yapıldıktan sonra Küba'ya iade edilecektir. Beyaz Saray'dan yapılan yazılı açıklamada, 20 yıl önce o günkü koşullarda uygulanmaya başlanan bu politikanın, iki ülke arasında başlayan normalleşme sürecinin bir parçası olarak kaldırıldığı belirtilmiştir. Açıklamada, Havana'nın de bu adıma olumlu yaklaştığı ve vizesiz olduğu için Küba'ya geri gönderilecekleri kabul edeceğini beyan ettiği aktarılmıştır. Anlaşma kapsamında ABD İç Güvenlik Bakanlığı, Kübalı doktorlara ve sağlık çalışanlarına dünya genelindeki ABD büyükelçiliklerine ve konsolosluklarına iltica başvurusunda bulunma hakkı veren programını da sonlandırmıştır. Küba hükümetinden yapılan açıklamada da "12 Ocak 2017'de Küba ve ABD hükümetleri arasında imzalanan ve yürürlüğe giren anlaşma, ikili ilişkilerin ilerlemesinde önemli bir adım. Anlaşma, normal ve güvenli bir göçmenliği amaçlıyor." denilmiştir.⁷¹

Küba devlet televizyonunda yer alan bir habere göre; ABD'ye yasa dışı giren kişilere istisnai oturma izni veren ve 'ıslak ayak-kuru ayak' olarak da nitelendirilen politikanın kaldırılmasıyla, 12 Ocak 2017-17 Şubat 2017 tarihleri arasında ABD, 680 Kübalıyı ülkelere geri göndermiştir.⁷²

Çözülememiş Sorunlar

Guantanamo Deniz Üssü Sorunu

ABD, XIX. yüzyılın son çeyreğinde ilerici emperyalizm ilkesi doğrultusunda hareket ederek kıta içerisinde genişleme stratejisini hızlandırmış ve dolayısıyla 1898 tarihinde ABD-İspanya Savaşı'nın başlaması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu savaş neticesinde

71 "ABD Kuru Ayak-İslak Ayak Uygulamasını Sonlandırdı", *Sputnik*, <https://tr.sputniknews.com/abd/201701131026755181-abd-kubal-gocmenlere-uygulanan-kuru-ayak-slak-ayak-uygulamasini-sonlandirdi/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

72 "Kuru Ayak-İslak Ayak Bittiğinden Beri 680 Kübalı Gönderildi", *Sputnik*, https://tr.sputniknews.com/guney_amerika/201702181027279828-kuru-ayak-islak-ayak-kubali/, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

imzalanan 10 Aralık 1898 tarihli Paris Antlaşması uyarınca Küba, bağımsızlığa kavuşuncaya kadar geçici olarak işgal altında kalmak üzere, ABD'ye devredilmiştir.⁷³

Dönemin ABD Başkanı Mckinley, 1901'de Senatör Orville Platt tarafından önerilen ve Senato'dan geçen Askeri Harcamalar Kanunu'nu imzalayarak Küba'ya kâğıt üzerinde bağımsızlık verse de aslında söz konusu ülke, uzun yıllar bir sömürge türü olan "protektora/himaye" rejimi altında kalmıştır. Bu kanunun içerdiği kanun değişikliğinin (Platt Kanun Değişikliği) sekiz maddesine bakıldığında; maddelerin Küba'nın egemenliğini ve saygınlığını zedeleyici bir şekilde yazıldığı görülmektedir.⁷⁴ Yani ABD, Küba'yı merkez-çevre ilişkisi üzerinden bağımlı bir ülke haline getirmeyi siyasetinin merkezine yerleştirmiştir.⁷⁵ Nitekim ABD'nin desteklediği Tomas Estrada Palma, 20 Mayıs 1902 tarihi itibarıyla Küba'da başkanlık görevine seçilmiş⁷⁶ ve Havana-Washington arasında diplomatik ilişkiler hızlı bir şekilde kurulmuştur.⁷⁷ Palma, 16 Şubat 1903 tarihinde Platt Kanun Değişikliği'yle uyumlu bir şekilde Küba ve ABD arasında ikili bir antlaşma imzalamış ve günümüzde Guantanamo Deniz Üssü'nün bulunduğu toprakları ABD'ye kiralama kararı almıştır.⁷⁸ Bu hamleyle de Washington, Küba'yla 29 km'lik kara sınırına sahip olma özelliği kazanmıştır.⁷⁹

Batista rejimini deviren Castro, Guantanamo Deniz Üssü'nü "Küba'nın Kalbindeki Hançer" şeklinde belirterek adı geçen

73 U.S. Embassy Ankara, *Amerikan Tarihinin Ana Hatları*, <http://www.usemb-ankara.org.tr/ABDAnaHatlar/Tarih.htm>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

74 Çağrı Erhan, "ABD ve Küba", *Türkiye*, <http://www.turkiyegazetesi.com.tr/yazarlar/prof-dr-cagri-erhan/590764.aspx>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); Cosme de la Torriente, "The Platt Amendment", *Foreign Affairs*, <https://www.foreignaffairs.com/articles/cuba/1930-04-01/platt-amendment>, (Erişim Tarihi: 02.12.2018).

75 Emrah Kaya, "Modern Dünya Sistem Teorisi Kapsamında ABD ile Küba Yakınlaşmasının Eleştirisi ve Latin Amerika'ya Olası Yansımaları", *Akademik Bakış Dergisi*, 57, Eylül-Ekim 2016, s. 362.

76 J. C. Navarro, *Küba Tarihi Bir Halkın Biyografisi*, çev. Gözde Kök-Ali Somel, Yazılama Yayınları, İstanbul 2015, s. 111-118.

77 U.S. Embassy in Cuba, *Brief Diplomatic History*, <https://cu.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

78 Navarro, *a.g.e.*, s. 111-118.

79 Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, "Ülkeler (Küba)", <https://www.ekonomi.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

yerdeki Amerikan askeri varlığını birçok kez protesto etmiştir.⁸⁰ Ancak bu tepkilere rağmen Washington, Guantanamo'daki varlığını sürdürmekte ısrar etmiştir. Soğuk Savaş döneminde hem Küba'nın gözlenmesine hem de Karayip trafiğinin ve Panama Kanalı'nın kontrolünde etkili olan üs, 1970'lerden sonra kaçak göçmenlerin kontrol altında tutulabilmesi için de kullanılmıştır. Oğul Bush yönetimi, 11 Eylül sonrasında başlatmış olduğu teröre karşı küresel savaş kapsamında, üssün içerisinde askeri tutukevi de oluşturmuştur. Böylece ABD; Afganistan'da ve Irak'ta radikal terör örgütleriyle bağlantısı olduğunu düşündüğü şahısları yakaladıktan sonra burada hapsedmiştir.⁸¹

Obama ise görevi devralmasından kısa bir süre sonra, 22 Ocak 2009 tarihinde, bir kararname yayınlarak tutukevindeki tutsaklarla ilgili süren askeri yargılamaların durdurulmasını istemiş ve zaman zaman tutuklulara uygulanan kötü muameleler nedeniyle eleştirilere yol açan tutukevi tesislerinin kapatılacağını duyurmuştur. Ancak kamptaki askeri yargıçlardan biri, bu kararı uygulamayacağını açıkladığı gibi 20 Mayıs 2009'da ise Amerikan Senatosu ezici bir çoğunlukla tutukluların nakli için gerekli maddi fonları durdurma kararı almıştır. Böylece Obama'nın tutukevini kapatma planına izin verilmemiştir.⁸²

Bu planda en dikkat edilmesi gereken husus, Obama'nın açıklamalarının Guantanamo üssünü değil sadece bu üsteki tutukevi tesislerini kapatmayı içeriyor olmasıdır.⁸³ Dolayısıyla ABD ve Küba arasında bu konudaki ciddi görüş ayrılıkları, normalleşme sürecinde de devam etmiştir. Neticede Castro, Obama'nın Havana

80 "Guantanamo: Küba'nın Kalbinde Hançer", *NTV*, <http://arsiv.ntv.com.tr/news/130409.asp>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

81 "Onura ve Egemenliğe Saplanan Hançer: Guantanamo Üssü", *Sol Haber Portalı*, <http://haber.sol.org.tr/bizimamerika/onura-ve-egemenlige-saplanan-hancer-guantanamo-ussu-27883>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

82 "Guantanamo: Obama'nın Kurutamadığı Bataklık Trump'ı Bekliyor", *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/guantanamo-obamanin-kurutamadigi-bataklık-trumpi-bekliyor-40310027>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); "Obama Signs Order to Close Guantánamo Bay", *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/world/2009/jan/22/hillary-clinton-diplomatic-foreign-policy>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

83 "Onura ve Egemenliğe Saplanan Hançer: Guantanamo Üssü", *Sol Haber Portalı*, <http://haber.sol.org.tr/bizimamerika/onura-ve-egemenlige-saplanan-hancer-guantanamo-ussu-27883>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

ziyaretinde Guantanamo'nun Küba'ya iade edilmesi talebini bir kez daha yenilemiş ancak olumlu bir cevap alamamıştır.⁸⁴

Trump dönemine bakıldığında ise Guantanamo'daki tutukeviyle ilgili Obama dönemine göre çok daha sert söylemlerde ve eylemlerde bulunduğu görülmektedir. Trump, 30 Ocak 2018 ABD Kongresi'nde yaptığı "Birliğin Durumu" başlıklı konuşmasında "Bugün bir sözümü daha tutuyorum. Bakan (James) Mattis'e askeri alıkoyma politikamızı yeniden gözden geçirme ve Guantanamo Körfezindeki tutukevini açık tutma talimatı veren bir başkanlık kararnamesi imzaladım" ifadelerini kullanmıştır.⁸⁵

ABD'nin Küba Ambargosu

ABD Başkanı Eisenhower, "savaş zamanında veya Başkan tarafından ilan edilen herhangi bir ulusal aciliyet döneminde düşman ülkelere karşı ekonomik yaptırım uygulama izni veren" 1917 tarihli Düşmanla Ticaret Yasası'nı (Trading with Enemy Act/ TWEA) esas alarak Küba'ya karşı ABD ambargolarını 1961 yılının başında başlatmıştır. Aslında 1961 tarihli Dış Yardım Yasası'nın içeriğine bakıldığında, komünist ülkelerin tamamına da yardımın yasaklandığı göze çarpmaktadır. Bu yasa yürürlüğe girdikten kısa bir süre sonra, 1962 yılında Kennedy, Küba kaynaklı ve Küba aracılığıyla ithal edilen tüm ürünlerin ABD'ye girişini yasaklayan bir bildiri yayınlamıştır. TWEA altında yayınlanan Küba Varlıklarının Kontrolü Düzenlemesi (CACR-1963), ticari işlemleri düzenlemesi için Hazine Bakanlığı'nı yetkilendirmiştir. Hazine Bakanlığı Dış Varlıkları Kontrol Ofisi (OFAC) ambargonun uygulanmasına kapsamında birtakım düzenlemeler yayınlamıştır.⁸⁶

84 "Obama'dan Küba'ya Tarihi Ziyaret", *Amerika'nın Sesi*, <http://www.amerikaninsesi.com/content/obamadan-kubaya-tarihi-ziyaret/3247994.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

85 "ABD Başkanı Donald Trump, Guantanamo Cezaeviyle İlgili Kararını Verdi" *TRT Haber*, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/abd-baskani-donald-trump-guantanamo-cezaeviyle-ilgili-kararini-verdi-348412.html>, (Erişim Tarihi: 30.11.2018); Detaylı bilgi için bkz.: The White House, "Presidential Executive Order on Protecting America Through Lawful Detention of Terrorists", <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/presidential-executive-order-protecting-america-lawful-detention-terrorists/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

86 Amnesty International, *The US Embargo Against Cuba*, Londra 2009, s. 7-8.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte, zamanın ABD Başkanı George H.W. Bush'un "Yeni Dünya Düzeni" olarak adlandırdığı bir döneme girilmiştir. Aslında Bush'un adlandırması kendi orijinal buluşu olmayıp I. ve II. Dünya savaşlarının ardından ABD Başkanları da (Wilson-Truman) aynı kavramı ifade etmek durumunda kalmışlardı. Orijinallik kaygıları bir yana, Bush'un adlandırması kendi içinde doğruluk payı da barındırmaktaydı. Çünkü 45 yıl süren Soğuk Savaş deneyiminden sonra, dünya devletleri alışık olmadıkları bir siyasal atmosfere girmiş; ABD de tek "süper güç" kalmanın getirdiği güven artışıyla yeni stratejiler belirlemeye başlamıştır.⁸⁷ Bu güven artışına örnek verecek olursak Bush, daha önce iki bloka bölünen dünyada artık tek süper gücün ABD olduğunu vurgulamış; hatta konuşma içeriğini bir adım daha öteye taşıyarak mevcut durumun devletlerce hiçbir korku duyulmadan kabul edildiğini iddia etmiştir.⁸⁸

Bu siyasi konjonktürde ABD, hem anti-sovyetik rüzgârın etkisinden hem de Florida'daki Küba diasporasının yönlendirmelerinden etkilenerek Küba karşıtı politikasını daha güçlü hale getirmeye karar vermiştir. Örneğin 1992 yılında Demokratik Parti'den Senatör Robert Torricelli'nin Temsilciler Meclisi'ne sunduğu yasa teklifi, "Küba Demokrasi Yasası" adı altında yasalaşmıştır.⁸⁹

Bu yasa, ABD'yi hedefe ulaştıramayınca Cumhuriyetçi Parti'den Senatör Jesse Helms ile Temsilciler Meclisi'nden Dan Burton öncülüğünde ve Küba'daki Amerikan Diasporasının desteğiyle daha sert içerikli yeni bir yasa teklifi 1996 yılında hem Temsilciler Meclisi'ne hem de Senato'ya sunulmuş ve oylamalar neticesinde "Küba Özgürlük ve Demokratik Dayanışma Yasası (Libertad)" Kongre kararına dönüşmüştür.⁹⁰ Kübalı sürgünler tarafından

87 Çağrı Erhan, "ABD'nin Ulusal Güvenlik Anlayışı", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 56(4), 2001, s. 82.

88 Burcu Bostanoğlu, *Türkiye ABD İlişkilerinin Politikası*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 2008, s. 332.

89 Congressional Record, "H.R.5323-Cuban Democracy Act of 1992", <https://www.congress.gov/bill/102nd-congress/house-bill/5323/actions>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

90 Congressional Record, "H.R.104-468-Cuban Liberty and Democratic Solidarity (Libertad) Act of 1996", <https://www.congress.gov/congressional-report/104th-congress/house-report/468/1?overview=closed>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018); Congressional Record, "H.R.927-Cuban Liberty and Democratic Solidarity (Libertad) Act of 1996", <https://www.congress.gov/bill/104th-congress/house-bill/927/actions>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

kullanılan iki Amerikan uçağı, Küba Hava Kuvvetleri tarafından 24 Şubat 1996'da düşürölünce, ABD ilkin Küba'ya karşı direkt askeri misilleme düşünmüştür. Ancak daha sonra bu seçenekten vazgeçilerek Küba Özgürlük ve Demokratik Dayanışma Yasası'nın yürürlüğe girmesi hızlandırılmıştır.⁹¹ Aynı yılın sonlarına doğru dönemin ABD Başkanı Bill Clinton, adı geçen yasayı onaylayarak Küba'ya yönelik ambargoyu daha güçlü hale getirdiğı gibi, üçüncü ölkeleri de (extraterritorial/ölke dışı) Küba'yla iktisadi ilişkiler kurmaları durumunda daha ağır yaptırımlara maruz bırakmıştır. Buna ilaveten Başkan'ın ambargo şartlarını değıstirmesi veya kaldırması için takdiri ve yetkisi Kongre kararı nedeniyle sınırlandırıldığından Başkan Obama'nın ileride atmış olacağı adımlar sınırlı şekilde gerçekleşebilmiştir.⁹²

Öte yandan ABD, 1992'den bu yana Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nda oylanan ve Küba'ya uygulanan ekonomik, ticari ve finansal ambargoya son verilmesini talep eden karar tasarılarına düzenli olarak ret oyu vermiştir. BM Genel Kurulu'nda yapılan toplantıda, ABD'nin Küba'ya uyguladığı ambargonun sonlanması talep eden tasarı, 2018 yılında 27. kez oylanmıştır. Küba'ya yönelik ambargoları kınayan ve kalkmasını isteyen tasarı, BM Genel Kurulu'ndaki oylamada 191 ölkö tarafından desteklenmiştir. Oylamada sadece ABD ve İsrail ret oyu vermiştir. ABD, Küba'yla ilişkileri normalleştirmeye çalıştığı 2016 yılında ilk kez ret oyu yerine çekimser oy kullanmıştır. Dolayısıyla iki taraf arasında gerçek manada normalleşme yaşanabilmesi için ambargo konusunda ciddi adımların atılması gerektiğı görölmektedir.⁹³

Küba meselesine statükocu bakış

Fidel Castro'nun vefat etmesi üzerine Amerikalı önde gelen siyasetçiler birbirinden taban tabana zıt aşğıdaki

91 Jorge I. Dominquez, "Reshaping the Relations Between The United States and Cuba", *Debating U.S.-Cuban Relations*, Routledge, New York 2017, s. 44.

92 Joy Gordon, "The U.S. Embargo Against Cuba and the Diplomatic Challenges to Extraterritoriality," *Fletcher Forum of World Affairs*, 36(1), Winter 2012, s. 66-67.

93 "BM Genel Kurulu: ABD Küba'ya Uyguladığı Ambargoyu Sonlandırsın", *Amerika'nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/bm-genel-kurulu-abd-kuba-ya-uyguladigi-ambargoyu-sonlandirsin/4638973.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Üst düzey siyasetçilerin bu konuda çok farklı düşünceye sahip oluşları, Obama'nın Küba açılımının sürdürülebilirlik bağlamında ne kadar kırılğan bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Nitekim ABD Başkanı Obama "Küba halkına ve Castro ailesine taziyelerimizi sunuyoruz. Kübalılar ABD'de dostları ve ortakları olduğunu unutmamalıdır"⁹⁴ derken; ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, "Küba halkına taziyelerimizi iletiyoruz, Fidel Castro yaşamı boyunca büyük roller oynadı, ABD şimdi ve gelecekte Küba halkıyla olan temaslarını derinleştirme isteğini yenilemektedir"⁹⁵ açıklamasında bulunmuştur. Buna karşılık Donald Trump ise sosyal medya sitesi Twitter'daki hesabında "Fidel Castro öldü!"⁹⁶ şeklinde bir ileti paylaşmıştır. Benzer bir şekilde Mike Pence de "Tiran Fidel Castro öldü, yeni umutlar yeşeriyor, biz, baskı altına alınmış Kübalıların özgür ve demokrat bir Küba için hep yanlarında olacağız. Yaşasın Özgür Küba!"⁹⁷ açıklamasında bulunmuştur.

Trump'ın seçim vaatlerine ve dış politika kararlarına bakıldığında; Obama dönemi dış politika tercihlerini eleştiren ve değiştiren ideolojik bir yaklaşım sergilediği göze çarpmaktadır. Küba'yla ilişkilerde eskiye dönüş, Venezuela'ya ve İran'a yeniden ambargo uygulama çabaları, Kuzey Kore ve Çin'le ilişkilerde şahin politikalar ve Kudüs kararı gibi örneklerde, bu ideolojik bakışın yansımalarını bulmak mümkündür.⁹⁸

ABD Başkanı Donald Trump, Küba diasporasının etkili olduğu Miami'de 16 Haziran 2017 tarihinde yaptığı konuşmada, Küba politikalarını değiştirdiklerini belirterek, derhal yürürlüğe girmek

94 The White House, "Statement by the President on the Passing of Fidel Castro", <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/11/26/statement-president-passing-fidel-castro>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

95 U.S. Embassy in Cuba, "Statement by Secretary of State Kerry on the Passing of Fidel Castro", <https://cu.usembassy.gov/statement-secretary-state-kerry-passing-fidel-castro/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

96 @realDonaldTrump, "Fidel Castro is Dead!", *Twitter*, 26 Kasım 2016, <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/802499192237080576>.

97 @mike_pence, "The Tyrant #Castro is Dead", *Twitter*, 26 Kasım 2016, https://twitter.com/mike_pence/status/802557437786066944.

98 Tuncay Kardaş, "Trump Dönemi ABD Dış Politikasını Anlamak", *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/tr/analiz-haber/trump-donemi-abd-dis-politikasini-anlamak/1110249>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

üzere, önceki Amerikan yönetiminin Küba'yla yaptığı tek taraflı anlaşmayı iptal ediyorum demiştir. Anlaşmanın Küba ve Amerika halklarının menfaatlerini göz önünde bulundurmadığını öne süren Trump, "Küba'ya yapılan yatırımlar ve turizm, doğrudan Küba Ordusu'na kazanç sağlıyor. Rejim parayı alıyor ve piyasayı kontrolü altında tutuyor. Başkanlık Kararnamesi sonucunda Küba'da baskı arttı." ifadesini kullanmıştır.⁹⁹ Dolayısıyla Trump, Obama döneminde sağlanan bir kısım kazanımı tek taraflı şekilde iptal ederek normalleşme sürecini, belirsizlik sürecine dönüştürmüştür.¹⁰⁰

Sonuç

Siyasi uyuşmazlıklar, ideolojik farklılıklar, tutuklamalar, önyargılar, sertlik yanlısı gruplar/siyasetçiler, tarihsel gerilimler, topraksal anlaşmazlıklar ve ambargo içerikli kongre kararları gibi başlıklar ABD'nin uzun bir dönem Küba meselesine statükocu bir dış politika üzerinden bakmasına neden olmuştur. Değişim sloganıyla hareket edeceğini açıklayan Obama için Küba başlığı, dış politikadaki samimiyet sınavlarından sadece birisi olmuştur. Obama'nın Küba açılımına derinlemesine baktığımızda; orijinal bir düşünce olmadığı ortaya çıkmaktadır. Daha önceki 10 başkan döneminde de açılım üzerinden hareket edenler olmuştur. Obama ve ekibi için açılım projesini değerli hale getiren de buzların eritilerek veya bir başka ifadeyle geçmişin prangaları sökülerek bir başarı hikayesi oluşturma isteğidir. Bu kapsamda üst düzey ziyaretlerin gerçekleştirilmesi, diplomatik temsilciliklerin karşılıklı olarak açılması ve çeşitli anlaşmaların imzalanması bu konuda mesafe alındığını ispatlamaktadır.

Ayrıca Obama yönetimi, küresel terörle savaş politikası sonucu kaybedilen prestiji yeniden kazanabilmek için daha idealist, liberal ve barışçı politikalar izlemeye çalışmış ve bir kısım

99 "ABD Başkanı Trump, Küba'yla Başlatılan Normalleşme Sürecini İptal Etti", *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-baskani-trump-kubayla-baslatilan-normallesme-surecini-iptal-etti/843191>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

100 Trump Dönemi ABD'nin Küba politikası hakkında detaylı bilgi için bkz.: U.S. Department of State, "Cuba Sanctions", <https://www.state.gov/e/eb/tfs/spi/cuba/index.htm>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

mahfiller tarafından bu değişim, “Obama İyimserliği” adı altında değerlendirilmiştir. Küba açılımı da bu olumlu yaklaşımların yansımalarındandır. ABD, özelde Küba; geneldeyse Latin Amerika’yı arka bahçesi olarak gördüğünden dolayı hem rakip ülkelere hem de farklı ideolojideki bölgesel güçlere karşı, Amerikan çıkarlarını ve nüfuzunu sert güç yerine, yumuşak güç modeli üzerinden sunmaya çalışmıştır. Bu durum da izolasyon ve ambargoya dayalı statükocu dış politikadan, her alanda ilişkiyi hedefleyen angajman politikasına; negatif diplomasiden pozitif diplomasiye dönüşü hızlandırmıştır.

Tüm bunlara ek olarak ABD Başkanı Obama, Başkanlığının ilk döneminde Küba politikasında yeterince hızlı hareket edemediğinden kronik sorunların çözümünde yeterince mesafe alamamıştır. Bu duruma ilaveten Kongre üzerinden uzun yıllardır sürdürülen ambargoya dayalı siyaset de Başkan Obama’nın manevra alanını daraltan bariyerlerden biri olmuştur.

Söz konusu politikalarla ilgili ifade edilmesi gereken son husus ise ABD’de üst düzey mevkilerde bulunan/bulunacak kişilerin bu konuda çok farklı düşüncelere sahip olmalarıdır. Zira bu durum, Obama’nın Küba açılımının sürdürülebilirlik bağlamında ne kadar kırılgan bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Zira Trump, mevcut normalleşme sürecini sonlandırdığını açıklayarak ikili ilişkileri belirsizlik sürecine sürüklemiştir.

Kaynakça

@mike_pence, “The Tyrant #Castro is Dead”, *Twitter*, 26 Kasım 2016, https://twitter.com/mike_pence/status/802557437786066944.

@realDonaldTrump, “Fidel Castro is Dead!”, *Twitter*, 26 Kasım 2016, <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/802499192237080576>.

“14 Nisan Amerikan Basınından Özetler”, *Amerika'nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-2009-04-14-voa7-88147102/872849.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“ABD Başkanı Donald Trump, Guantanamo Cezaeviyle İlgili Kararını Verdi”, *TRT Haber*, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/abd-baskani-donald-trump-guantanamo-cezaeviyle-ilgili-kararini-verdi-348412.html>, (Erişim Tarihi: 30.1101.12.2018).

“ABD Başkanı Obama ile Küba Devlet Başkanı Castro El Sıkıştı”, *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/video/abd-baskani-obama-ile-kuba-devlet-baskani-castro-el-sikisti-85002>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“ABD Başkanı Trump, Küba'yla Başlatılan Normalleşme Sürecini İptal Etti”, *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-baskani-trump-kubayla-baslatilan-normallesme-surecini-iptal-etti/843191>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“ABD ile Küba Arasında Buzlar Eriyor”, *DW*, <https://www.dw.com/tr/abd-ile-k%C3%BCba-aras%C4%B1nda-buzlar-eriyor/a-4188165>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“ABD ile Küba Arasında Tarihi Yakınlaşma”, *Anadolu Ajansı*, <https://aa.com.tr/tr/dunya/abd-ile-kuba-arasinda-tarihi-yakinlasma/91850?amp=1>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“ABD Kuru Ayak-İslak Ayak Uygulamasını Sonlandırdı”, *Sputnik*, <https://tr.sputniknews.com/abd/201701131026755181-abd-kubal-gocmenlere-uygulanan-kuru-ayak-slak-ayak-uygulamasini-sonlandirdi/>,(Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“ABD Küba’yı Teröre Destek Veren Ülkeler Listesinden Çıkardı”, *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/abd-kubayi-terore-destek-veren-ulkeler-listesinden-cikardi-29144821>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“ABD’nin Havana Büyükelçiliği’nde 54 Yıl Sonra Bir İlk”, *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/abd-nin-havana-buyukelciliginde-54-yil-sonra-bir-ilk-29810928>, (Erişim Tarihi: 30.11.2018).

“ABD’nin Küba Politikası Değişti mi?”, *Sol Haber Portalı*, <http://haber.sol.org.tr/bizimamerika/abdnin-kuba-politikasi-degistimi-28483>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“BM Genel Kurulu: ABD Küba’ya Uyguladığı Ambargoyu Sonlandırsın”, *Amerika’nın Sesi*, <https://www.amerikaninseesi.com/a/bm-genel-kurulu-abd-kuba-ya-uyguladigi-ambargoyu-sonlandirsin/4638973.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Castro Obama’nın Açılımlarını Yetersiz Buldu”, *Amerika’nın Sesi*, <https://www.amerikaninseesi.com/a/a-17-2009-04-15-voa2-88161272/875311.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Castro: Obama’yla Görüşebilirim”, *Amerika’nın Sesi*, <https://www.amerikaninseesi.com/a/a-17-2008-11-27-voa9-88110322/864560.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Clinton: Amerika’nın Küba Politikası Başarısız”, *Amerika’nın Sesi*, <https://www.amerikaninseesi.com/a/a-17-2009-04-17-voa26-88186277/879340.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Election Results 2008”, *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/elections/2008/results/president/map.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Election Results 2012”, *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/elections/2012/results/president.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Fidel Castro Amerikalı Kongre Üyeleriyle Görüştü”, *Amerika’nın Sesi*, <https://www.amerikaninseesi.com/a/a-17-2009-04-07-voa13-88145547/872534.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Fotoğraflarla: ABD-Küba İlişkilerinin 116 Yılı”, *BBC*, https://www.bbc.com/turkce/multimedya/2014/12/141218_galeri_kuba_abd_tarih, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Guantanamo: Küba’nın Kalbinde Hançer”, *NTV*, <http://arsiv.ntv.com.tr/news/130409.asp>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Guantanamo: Obama’nın Kurutamadığı Bataklık Trump’ı Bekliyor”, *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/guantanamo-obamanin-kurutamadigi-bataklık-trumpi-bekliyor-40310027>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Instrumentos Bilaterales Adoptados Entre Cuba”, *Cuba Minrex*, <http://cubaeuu.cubaminrex.cu/article/instrumentos-bilaterales-adoptados-entre-cuba-y-eeuu-despues-del-17122014>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Kuru Ayak-İslak Ayak Bittiğinden Beri 680 Kübalı Gönderildi”, *Sputnik*, https://tr.sputniknews.com/guney_amerika/201702181027279828-kuru-ayak-islak-ayak-kubali/, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Küba 55 Yıl Sonra Katolik Kilisesine İzin Verdi”, *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kuba-55-yil-sonra-katolik-kilisesine-izin-verdi-27469701>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Küba Terörizm Listesinden Çıkarılmamız Adil Bir Karar”, *BBC Türkçe*, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/04/150415_kuba_tepkiler, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Küba, ABD’nin Terör Listesinden Çıktı”, *BBC Türkçe*, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150529_kuba_teror_liste, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Küba, Amerika Devletler Örgütü ve Yeni Latin Amerika”, *Sol Haber Portalı*, <http://haber.sol.org.tr/yazarlar/ernesto-gomez-abascal/kuba-amerika-devletler-orgutu-oea-ve-yeni-latin-amerika-2076>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Küba’da Halk Gelecekten Umutlu”, *Amerika’nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/kubada-halk-gelecekten-umutlu/2807753.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Küba'nın 53 Tutukluyu Serbest Bırakması”, *TRT Haber*, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/parise-daha-ust-duzey-bir-ismi-gondermeliydik-161719.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Lavrov, Küba'dan ABD'ye Seslendi: Ambargoyu En Kısa Sürede Kaldırın”, *Sputnik*, <https://tr.sputniknews.com/rusya/201503251014616768/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Narışkin: Küba, ABD'ye Karşı Tedbirli Olmalı”, *Sputnik*, <https://tr.sputniknews.com/politika/201505051015334771/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Obama Announces End to Preferential Treatment of Cuban Migrants”, *Granma*, <http://en.granma.cu/mundo/2017-01-12/obama-announces-an-end-to-preferential-treatment-of-cuban-migrants>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Obama Küba'da”, *Euronews*, <https://tr.euronews.com/2016/03/21/obama-kuba-da>, (Erişim Tarihi: 30.11.2018).

“Obama Küba'ya Ablukayı Uzattı”, *Sol Haber Portalı*, <http://haber.sol.org.tr/dunyadan/obama-kuba-ya-ablukayi-uzatti-haberi-18114>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Obama Signs Order to Close Guantánamo Bay”, *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/world/2009/jan/22/hillary-clinton-diplomatic-foreign-policy>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Obama ve Castro İlk Kez Bir Araya Geldi”, *Anadolu Ajansı*, <https://aa.com.tr/tr/dunya/obama-ve-castro-ilk-kez-bir-araya-geldi/58383>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Obama'dan Küba'ya Tarihi Ziyaret”, *Amerika'nın Sesi*, <http://www.amerikaninsesi.com/content/obamadan-kubaya-tarihi-ziyaret/3247994.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Onura ve Egemenliğe Saplanan Hançer: Guantanamo Üssü”, *Sol Haber Portalı*, <http://haber.sol.org.tr/bizimamerika/onura-ve-egemenlige-saplanan-hancer-guantanamo-ussu-27883>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Papa Küba Açılımından Memnun”, *Yeni Şafak*, <https://www.yenisafak.com/dunya/papa-kuba-acilimindan-memnun-2048533>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Papa’dan Tarihi Ziyaret”, *Milliyet*, <http://www.milliyet.com.tr/papa-dan-tarihi-ziyaret-ilk-kez-/dunya/detay/2119977/default.htm>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“President Obama Issues Directive Consolidating Changes to Cuba Policy”, *Granma*, <http://en.granma.cu/mundo/2016-10-14/statement-by-president-barack-obama-on-presidential-policy-directive-on-cuba>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Putin’den Küba’nın Yeni Liderine Tebrik: Stratejik Ortaklığı Geliştirmeye Hazırım”, *Sputnik*, <https://tr.sputniknews.com/rusya/201804191033108025-putin-kuba-liderine-tebrik/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Rusya Küba’nın 32 Milyar Dolar Borcunu Sildi”, *Anadolu Ajansı*, <https://aa.com.tr/tr/dunya/rusya-kubanin-32-milyar-dolar-borcunu-sildi/142320>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Rusya: Küba ile Sarsılmaz Bir Dayanışma İçindeyiz”, *Sputnik*, <https://tr.sputniknews.com/politika/201706181028939407-rusya-kuba-ile-sarsilmaz-bir-dayanisma-icindegiz/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Rusya: Trump’ın Küba Kararı, ABD’nin Öngörülmez Politikasının Bir Parçası”, *Sputnik*, <https://tr.sputniknews.com/rusya/201706161028927637-rusya-trump-kuba-abd-ongorulmez-politikasinin-bir-parcasi>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Soğuk Savaş’ın Son Kalıntısını Gömmeye Geldim”, *Amerika’nın Sesi*, <https://www.amerikaninsesi.com/a/soguk-savasn-son-kalintisini-gommeye-geldim/3249194.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Tarihi Görüşmede ABD’den Küba’ya Islak-Kuru Ayak Pürüzü”, *Sputnik*, https://tr.sputniknews.com/guney_amerika/201501221013583546/, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

“Washington’da Küba Bayrağı 54 Yıl Sonra Asıldı”, *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/washingtonda-kuba-bayragi-54-yil-sonra-asildi-29597257>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Amnesty International, “*The US Embargo Against Cuba*”, Londra 2009.

ATEŞOĞLU GÜNEY, Nurşin, “Tahran’dan Havana’ya Obama Doktrini”, *BİLGESAM*, <http://www.bilgesam.org/incele/2380/-tahran-dan-havana-ya-obama-doktrini/#.XAKEmmgzZPY>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

BARRIOS, Jarrett, “People First: The Cuban Travel Ban, Wet Foot-Dry Foot and Why the Executive Branch Can and Should Begin Normalizing Cuba Policy”, *Connecticut Public Interest Law Journal*, 11, 2011, s. 1-30.

BATALOVA, Jie-Jeanne Zong, “Cuban Immigrants in the United States”, *Migration Policy Institute*, <https://www.migrationpolicy.org/article/cuban-immigrants-united-states>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

BOSTANOĞLU, Burcu, *Türkiye ABD İlişkilerinin Politikası*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 2008.

Congressional Record, “H.R.104-468-Cuban Liberty and Democratic Solidarity (Libertad) Act of 1996”, <https://www.congress.gov/congressional-report/104th-congress/house-report/468/1?overview=closed>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Congressional Record, “H.R.5323-Cuban Democracy Act of 1992”, <https://www.congress.gov/bill/102nd-congress/house-bill/5323/actions>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Congressional Record, “H.R.927-Cuban Liberty and Democratic Solidarity (Libertad) Act of 1996”, <https://www.congress.gov/bill/104th-congress/house-bill/927/actions>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Congressional Research Service, “Cuba and the State Sponsors of Terrorism List”, <https://fas.org/sgp/crs/row/RL32251.pdf>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

DOMINQUEZ, Jorge I., “Reshaping the Relations Between the United States and Cuba”, *Debating U.S.-Cuban Relations*, Routledge, New York 2017.

ERHAN, Çağrı, “ABD ve Küba”, *Türkiye*, 27 Mart 2016, <http://www.turkiyegazetesi.com.tr/yazarlar/prof-dr-cagri-erhan/590764.aspx>, (Erişim Tarihi: 02.12.2018).

ERHAN, Çağrı, “ABD ve NATO’yla İlişkiler”, Baskın Oran, der., *Türk Dış Politikası I, 1919-1980*, İstanbul, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.

ERHAN, Çağrı, “ABD’nin Ulusal Güvenlik Anlayışı”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 56(4), 2001, s. 77-93.

EROL, Mehmet Seyfettin-Şafak Oğuz, “NATO ve Kriz Yönetimi”, Mehmet Seyfettin Erol-Ertan Efegil, der., *Krizler ve Kriz Yönetimi*, Barış Kitap, Ankara 2012, s. 349.

EROL, Mehmet Seyfettin, “Yakın Çevrelerde Güç Mücadeleleri Bağlamında Latin Amerika”, Ozan Zengin, der., *Latin Amerika Çalıştayı Bildiriler Kitabı*, LAMER, Ankara 2013, s. 105-133.

GORDON, Joy, “The U.S. Embargo Against Cuba and the Diplomatic Challenges to Extraterritoriality,” *Fletcher Forum of World Affairs*, 36(1), Winter 2012, s. 63-79.

GRINEVIC, E. A., *Küba Devrimin Geçtiği Yol*, çev. Mazlum Beyhan, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara 1999.

GÜNGÖR, İlker Aral, “Konstrüktivizm Bağlamında ABD’nin Küba Politikası”, Sibel Turan-Nergiz Özkural Köroğlu, der., *Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kuramları ve Sorunlarına Temel Yaklaşımlar*, Transnational Press, London 2017.

Holy See Press Office, “*Communiqué of the Secretariat of State*”, <https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2014/12/17/0968/02096.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

KARDAŞ, Tuncay, “Trump Dönemi ABD Dış Politikasını Anlamak”, *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/tr/analiz-haber/trump-donemi-abd-dis-politikasini-anlamak/1110249>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

KAYA, Emrah, “Modern Dünya Sistem Teorisi Kapsamında ABD ile Küba Yakınlaşmasının Eleştirisi ve Latin Amerika’ya Olası Yansıması, *Akademik Bakış Dergisi*, 57, Eylül-Ekim 2016, s. 362-377.

KÜNTAY, Burak, “ABD-Küba Yakınlaşması”, *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/burak-kuntay/abd-kuba-yakinlasmasi-40073323>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

MORELLO, Carol-Karen Deyoung, “Secret U.S.-Cuba Diplomacy Ended in Landmark Deal on Prisoners, Future Ties”, *The Washington Post*, https://www.washingtonpost.com/world/national-security/secret-diplomacy-with-cuba-ended-in-breakthrough-deal/2014/12/17/c51b3ed8-8614-11e4-a702-fa31ff4ae98e_story.html?utm_term=.d999570e2002, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

NAVARRO, J. C., *Küba Tarihi Bir Halkın Biyografisi*, çev. Gözde Kök-Ali Somel, Yazılama Yayınevi, İstanbul 2015.

OAS, “OAS Revokes Resolution Suspending Membership of Cuba in the Inter-American System”, http://www.oas.org/en/media_center/press_release.asp?sCodigo=GA-12-09, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

ÖZKAN, Behlül, “Obama’nın Küba Ziyareti: Batı Yarıküresinde Değişim”, *BİLGESAM*, www.bilgesam.org/incele/2395/-obama-nin-kuba-ziyareti--bati-yarikuresinde-degisim/#.XAD6TGgzZPZ, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

PADGETT, Tim, “Church and State: The Role of Religion in Cuba”, *Time*, <http://time.com/3787256/church-and-state-the-role-of-religion-in-cuba/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

PUTIN, Vladimir, “Answers to Journalists Questions”, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/46236>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

PUTIN, Vladimir, “Press Statements Following Russian-Cuban Talks”, <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/46201>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

SWEIG, Julia E., *Küba Devriminin İçinden*, Kitap Yayınevi, İstanbul 2004.

TAŞTEKİN, Fehim, “Papa, Obama ve Castro’ya Artık Puro Tüttürmek Yakışır”, *Radikal*, <http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fehim-tastekin/papa-obama-ve-castroya-artik-puro-tutturmek-yakisir-1255228/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

TELLAL, Erel, *Uluslararası ve Bölgesel Gelişmeler Çerçevesinde SSCB-Türkiye İlişkileri 1953-1964*, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, Ankara 2000.

The White House, “*Charting a New Course on Cuba*”, <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/12/17/fact-sheet-charting-new-course-cuba>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

The White House, “*National Security Strategy*”, February 2015, https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy_2.pdf, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

The White House, “*Presidential Executive Order on Protecting America Through Lawful Detention of Terrorists*”, <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/presidential-executive-order-protecting-america-lawful-detention-terrorists/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

The White House, “*Presidential Policy Directive-United States-Cuba Normalization*”, <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/10/14/presidential-policy-directive-united-states-cuba-normalization>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

The White House, “*Statement by the President on the Passing of Fidel Castro*”, <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/11/26/statement-president-passing-fidel-castro>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

The White House, “*Statement by the President on the Presidential Policy Directive on Cuba*”, <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/10/14/statement-president-presidential-policy-directive-cuba>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

TORRIENTE, Cosme de la, “*The Platt Amendment*” *Foreign Affairs*, <https://www.foreignaffairs.com/articles/cuba/1930-04-01/platt-amendment>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

TURAN, Aslıhan, "ABD-Küba İlişkileri ve Obama Faktörü", *BİLGESAM*, <http://www.bilgesam.org/incele/89/-abd-kuba-iliskileri-ve-obama-faktoru/#.XAD9yWgzZPZ>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, "Amerikan Devletleri Örgütü", <http://www.mfa.gov.tr/amerikan-devletleri-orgutu.tr.mfa>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, "Ülkeler (Küba)", <https://www.ekonomi.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

TVEVAD, Jesper, "Cuba, the USA and the EU: Forging Closer Ties, Looking to the Future", *European Parliament*, Belgium 2015.

U.S. Department of State, "Cuba Sanctions", <https://www.state.gov/e/eb/tfs/spi/cuba/index.htm>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

U.S. Department of State, "Office of the Historian: Cuba", <https://history.state.gov/departmenthistory/travels/secretary/cuba>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

U.S. Department of State, "State Sponsors of Terrorism", <https://www.state.gov/j/ct/list/c14151.htm>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

U.S. Embassy Ankara, "Amerikan Tarihinin Ana Hatları", <http://www.usemb-ankara.org.tr/ABDAAnaHatlar/Tarih.htm>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

U.S. Embassy in Cuba, "Brief Diplomatic History", <https://cu.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

U.S. Embassy in Cuba, "Statement by Secretary of State Kerry on the Passing of Fidel Castro", <https://cu.usembassy.gov/statement-secretary-state-kerry-passing-fidel-castro/>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

ZELNY, Jeff, "Obama, in Miami, Calls for Engaging with Cuba", *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/2008/05/24/us/politics/24campaign.html>, (Erişim Tarihi: 01.12.2018).

Structured Abstract

With respect to the geographical location, Cuba which is 90 miles away from the Floridian Coast holds a key position in the Mexican Gulf. The USA, since the last quarter of the 19th century particularly, has determined the intra-continental expansion as its primary foreign policy with the logic of progressive imperialism. Usually, Latin America, particularly Cuba was considered as a base-court by Washington administration and interventionist understanding has become the base for its foreign policy culture. The US had decided to establish a protectorate regime in Cuba which was seemed free on paper after it came victorious against Spain in 1898. Developing relations such as centre-periphery relations in each area has strengthened the existences and interests of the USA in Cuba.

The Castro regime seized power in 1959 and quickly organised a Soviet model in a short time span. This eventuation was found odd by US foreign policy actors and they displayed reflections that intervened Havana's domestic affairs and territorial integrity. Strengthening this intercession through embargos, led to a severe reaction, causing some diffractions in Cuba and a considerable amount of Cuban people have tried to be a US citizen by crossing the Florida Coast. While the Cuban diaspora has strengthened day by day, the US foreign policy actors have continued their isolation policy and status-quo towards Cuba. In this period, steps taken to normalise the relations were unsuccessful and the status quo failed to create sufficient powerful effect.

During the Cold War era, the USA, strengthened by the trauma of the USSR, announced the new world order in a unipolar format to the World. The USA has preferred more severe policy by following the Cuban example. The law proposal of Democrat Senator Robert Torricelli in 1992 has become law under the title of "Cuban Democracy Law". When this law did not lead the USA to its aims, Republican Senator Jesse Helms and Dan Burton from the US House of Representatives and the support of the US diaspora in Cuba pioneered a more severe law proposal in 1996 which was adopted both in the Senate and the House of Representatives as

Cuban Liberty and Democratic Solidarity Law (Libertad). Towards the end of the same year, US President Bill Clinton strengthened the embargo by approving the bill and Third World countries (extraterritorial) has been exposed to the severe sanction in case of establishing an economic relationship with Havana. In addition, since the President's judgement and authority for changing the conditions of embargo or removing it has been demarcated with the Congress act, President Obama's future steps have been realised in this demarcated sense.

Moreover, since the international system has evolved from unipolarity to multipolarity, from multipolarity to polycentrism swiftly, "change" has been used by some circles as keyword both in theory and in practice. For example, President Obama, by acting the motto of change, has started to take important step turning from status quo foreign policy to engagement policy, from negative diplomacy to positive diplomacy, particularly in his second term. Furthermore, the positive effect of the Cuban chief of state Raul Castro has not been neglected in this sense.

In this study, firstly the reasons of Cuban initiative of the USA in Obama period has been taken multifactorial (Obama and Raul Castro's embracing positive diplomacy, mediator position of the Holy See and host country position of Canada, the effect of Cuban diaspora, the effect of Latin American countries and Russian Federation); Secondly, the course of action in accordance with the normalisation of Washington are deliberated upon. Thirdly, within the current course of the action, which strategic achievements were provided and which issues have not been developed will be evaluated in accordance with scientific principle and materials. Lastly, with the beginning of the Trump period, the relations have turned into a partial status quoist policy due to the unilateral acts and from the normalisation process to an indeterminacy process in Cuba-USA relations.